National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
JAN 15 1980
NEWSPAPER SECTION

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

RAHVUS-
VAHELINE
LASTE AASTA

Nr. 96 (2635) XXVIII aastakäik — Neljapäeval, 27. detsembril 1979 — Thursday, December 27, 1979 — Üksiknumbri hind 40 senti

Kuhu kadusid seitse Teherani pantvangi?

Vaimulikud kohtasid jõuluõhtul ainult 43-e vangi

WASHINGTON — Ameerika Ühendriikide elanikkonda ja juhtkonda tabas uus shokk kui Teheranis ameerika pantvangisid külastama lastud vaimulikud teatasid, et nende arvestuste ja tähelepanekute järele ei hoita saatkonnahoones pantvangidena kinni 50 ameeriklast nagu seda seni ajani arvati, vaid vangide arv on ainult 43. See põhjustab küsimuse, kuhu on jäänud seitse vangi ja milline on nende saatus. Ühendriikides on juba isegi tekkinud kahtlused, et seitse pantvangi on mõrvatud või on surnud ebainimliku käitumise tulemusena vangistuses.

Iraani islami fanaatikute valitsus ja Ühendriikide saatkonna okupeerinud terroristid lubasid jõuluõhtul pantvange külastada neljal vaimulikul — kahel protestandi õpetajal, Ameerika katoliku piiskopil ja ühel Alzheeria kardinalil.

Vaimulikkudel oli võimalus vestelda väiksemate pantvangide gruppidega, kusjuures kategooriliselt oli keelatud puudutada poliitilisi probleeme ja küsimusi. Vaimulike andmete kohaselt olid vangid näiliselt hea tervise juures.

Saatkonna vallutanud ja pantvange valvavad terroristid kinnitavad, et pantvange ei vabastata enne kui shahh Iraani tagasi saadetakse. Samuti toonitati, et pantvangid antakse spioneerimise ja teiste süütegude pärast kohtu alla.

Vangide arvu suhtes on kogutud andmed üksteisele vastukäivad ja segased.

Vaimulikud kohtusid kogusummas 43 vangiga ning terroristide andmeil nägid nad kõike vange. Hiljem aga kinnitasid mõned terroristid, et pantvangide arv on tegelikult suurem kuid nad ei andnud arvu ja ülejäänud vangide asukoha kohta lähemaid andmeid.

Terroristid süüdistavad kolme pantvangi — Willaim Daugherty't, Malcolm Kalp'i ja Thomas L. Ahern'it CIA kasuks töötamises.

Arvatakse, et need kolm pantvangi koos mõningate teistega on vanglasse paigutatud ning neil ei lasta külastavate vaimulikega kohtuda.

Kuuba suured kaotused

Castro plaanitseb sõdurite äratoomist Aafrikast

LONDON — Inglismaale saabunud andmeil on Angoolasse ja Etioopiasse saadetud Kuuba sõjaväeüksused saanud viimasel ajal nii suurte kaotuste osaliseks, et Kuuba diktaator Castro kaalub tõsiselt oma sõdurite äratoomist Aafrikast.

Moksva survel ja korralduste kohaselt saatis Castro venelaste käest saadud majandusliku abi ja toetuse eest Angoolasse 20.000 sõdurit ja sõjaväelist instruktorit, kellede ülesandeks on jalul hoida sealset marksistlikku rezhiimi.

Kohalikud partisanid on teinud kuubalaste elu Angoolas niivõrd kibedaks ja tekitanud neile nii suuri kaotusi, et Castro on otsustanud seitsmest Angoola provintsist tagasi tõmmata 340 kuuba instruktorit.

Lääneriikidele saabunud luureandmete põhjal on Angoolas partisanide poolt surmatud ligemale 3000 kuuba sõdurit ja nõuandjat alates sellest ajast kui kuubalased saabusid Angoolasse neli aastat tagasi. Kaotused on veelgi suuremad Etioopias, kus kuuba pataljonid on löödud Ogadeni ja Eritrea rinnetel separtistide poolt täielikult puruks.

Aafrikas langenud kuubalaste laibad on toodud nii vaikselt koju tagasi kui võimalik ning kaotustest ei lubata avalikult rääkida.

Kuid Castro ei suuda rahva eest tõde varjata ning opositsioon kuuba verega maksetud seikluste vastu Aafrikas ja teistes maailmanurkades kasvab pidevalt.

Pensionäride jõulu-õhtu

Riik toetas pensionäride koori 6530 dollariga

Rahvarohke ja lõbus Eesti Pensionäride Klubi jõulukoosviibimine Torontos toimus ligemale 400 pensionäri ja nende külalise kaasaelamisel möödunud neljapäeval, 20. detsembril Toronto Eesti Maja suures saalis.

Virgad perenaised ja nende abilised olid paigutanud jõulumeeleolu loomiseks kohvilaudadele küünlad, kuuseoksad ja piparkoogi taldrikud. Õhtu avas esinaine Frieda Terts, kes tervitas kokkutulnuid, eriti neid, kes olid saabunud kaugematest keskustest — Barriest, Hamiltonist, Lindsayst ja mujalt.

Pärast ühist jõulukoraali „Ma tulen taevast ülevalt" pidas jõulujutluse ülempreester E. Lepik, kes esitas meeleolulisi momente eesti talust ja oma noorpõlvest.

Lõpuks järgnes palve, mis oli pühendatud nii paguluses kui ka Kodu-Eestis elavatele eestlastele.

Eeskavalises osas Pensionäride Klubi Naiskoor esitas Leida Pilti juhatusel viis laulu ja koorijuht deklameeris sellele lisaks Marie Underi „Aasta kaunimal õhtul". Koorile jagati aplausi ning koorijuhile annetati lilli.

Hamiltoni Pensionäride Klubi poolt tõi tervitusi L. Vahtras, kes oli saabunud kohale koos sealse klubi esinaise Hilda Kleineriga.

Tervitas ka linnanõunik Thomas A. Wardle, kes on alati osa võtnud Pensionäride Klubi koosviibimistest ning kellele ilmselt meeldib eestlaste seltskond.

Humoorika loo eestlaste elust esitas Ellen Irs, saades elavate kiiduavalduste osaliseks. Kavalise osa lõpetas lauljatar Irene Loosberg, kes kandis Aino Kurg'i klaverisaatel ette kolm jõululaulu, saades tänuks lilli ja kauakestva aplausi.

Tänusõnad esinejatele ütles klubi esinaine Frieda Terts, kes tegi ühtlasi teatavaks,

et klubi naiskoor on oma tegutsemiseks saanud riigilt järjekordse suure toetuse — 6530 dollarit.

Kõneleja teatas, et järgmine koosviibimine toimub neljapäeval, 24. jaanuaril ning soovis kõigile koosviibijaile häid pühi ja head uut aastat.

J.Sgi

Khomeini ähvardab sõjaga

TEHERAN — Iraani diktaator Khomeini mainis möödunud kolmapäeval, et Iraani ja Ühendriikide vaheline konflikt areneb tõenäoliselt kahe riigi vaheliseks avalikuks sõjaks. Khomeini hoiatas samal ajal iraani rahvast ähvardava majandusliku boikoti eest, kuna see võib kaasa tuua ettenägematuid probleeme ja kannatusi. Diktaatori arvates võib majanduslik sõda areneda kiiresti relvastatud kokkupõrkeks.

Demonstratsioonid shahhi vastu Panamas

PANAMA CITY — Panama maksab kõrget hinda selle eest, et ta andis varjupaika Iraani shahhile, kes ilmselt Ühendriikide vahetalitusel ja teataval määral ka survel leidis endale eluaseme ja varjupaiga Panamale kuuluval Vaikse ookeani saarel. Pärast shahhi saabumist on Panama Citys toimunud pidevalt üliõpilaste ja koolinoorte demonstratsioone, mida politseivõimud on olnud sunnitud laiali ajama pisargaasiga. Demonstratsioonide organiseerijateks on pahempoolsed ringkonnad ja kommunistide agendid, kes leiavad kihutustööks soodsa pinna noorsoo hulgas. Mainitakse, et Panama valitsus plaanitseb shahhi toimetamist Costa Rica piiri ääres asuvasse dzhunglilinna, kus tema kaitsmine on kergem kui Vaikse ookeani saarel.

Majanduslikud sanktsioonid Rodeesia vastu kaotati

SALISBURY — Pärast rahukokkuleppe allakirjutamist Rodeesias möllanud kodusõja lõpetamiseks, on Ameerika Ühendriigid koos teiste lääneriikidega ja terve rida Aafrika riike lõpetanud oma majanduslikud sanktsioonid Rodeesia vastu. Sanktsioonid lõpetasid ka Tansaania, Botswana, Sambia, Mosambiik ja Angoola, kes seni energiliselt toetasid pahempoolset partisaniliikumist Rodeesias ning andsid oma baasid partisanidele kasutada. Otsuse majanduslikkude sanktsioonide lõpetamiseks tegi Liitunud Rahvaste Organisatsiooni julgeolekunõukogu juba reedel, 21. detsembril. Üldvalimised Rodeesias uue parlamendi moodustamiseks toimuvad Inglise kuberneri kontrolli all, kellele toetuseks Inglise valitsus saadab Rodeesiasse 1200 sõdurit.

Kaks inglit lasteaia näidendis esinenud ingleist. Pildil Tiina Kask ja Marikka Meipoom (vasakul). Foto: Vaba Eestlane

Neeme Järvi jõudis Viini

Stokholmis asuvalt Neeme Järvi impressaariolt on saadud usaldusväärseid andmeid, et mitmel pool maailmas oma koorijuhtimisega tähelepanu omanud Neeme Järvi on siiski saanud väljasõiduloa Eestist ja asub juba Viinis juutide läbikäigulaagris.

Pärast väljasõidu sooviavalduse sisseandmist muutus Neeme Järvi silmapilkselt Nõukogude Liidus olematuks, kellest enam sõnagi ei räägitud, kuigi alles hiljuti kodumaal ilmunud ingliskeelses Eestit tutvustavas väljaandes oli temast mitme leheküljeline artikkel.

Eestlanna sai autoõnnetusel surma

75-aastane Toronto eestlane Maria Ruukholm sai surma Virginias autoõnnetusel kui ta oli teel lõunasse. Ta lesis auto tagaosas peaga väljaspoole, mistõttu tagant otsa sõitev auto ta silmapilkselt surmas. Kaasasõitnud minia sai põrutada, kuid lasti pärast paaritunnilist haiglas olekut välja.

Otsa sõitnud ameeriklane oli just mõned minutid varem saanud politseilt protokolli liiga kiire sõidu eest ja põhjustas selle järel kohe õnnetuse.

Maria Ruukholm, neiuna Koolma, on sündinud 23. veebruaril 1904 Harjumaal.

Vihmasajused jõulupühad Torontos

Kirikud olid jõuluõhtul rahvast tulvil

Tänavune jõulueelne nädalavahetus, esmaspäevane jõululaupäev ja esimene jõulupüha kestis Ontarios peagu lakkamatu vihmasadu, mis viis maast viimased lumejäänused. Vihma tõttu puudus valgete jõulude väline külg, kalmistul sajust valguv vesi kustutas mälestusküünlad. Jõuluse linna pilt oli sügishämar ja rõske.

Ometi selle välise pimeduse all toimus valguskülluseid jõulu-jumalateenistusi. Juba esmaspäeva ennelõunal toimus Peetri kirikus Eesti Apostliku Õigeusu koguduse jõulu-jumalateenistus. Jutlustas ülempreester E. Lepik, kuna koguduse laulukoor laulis G. Raagi juhatusel.

Peetri kogudusel oli kolm üksteisele järgnevat jumalateenistust, kus kirik oli palvelistest tulvili täis. Kõigil kolmel jumalateenistusel oli jutlustajaks praost O. Puhm, kuna muusikaline külg oli väga rikkalik. Esimesel jumalateenistusel laulis koguduse pühapäevakooli ja leerieelsete koorid Margit Viia juhatusel, laulusolistiks oli Avo Kittask ja viiulisolistiks väike Marja-Leena Roos.

Teisel jumalateenistusel oli laulusolistiks Önne Laikve ja viiulisolistiks Karen Lenk.

Kolmandal laulis noortekoor „Lootus" Rosemarie Lindau juhatusel, laulis Lindau-õdede trio ja solistina Evi Valge, viiulisolistiks oli Carolyn Gundy, tshellol P. Rapson. Kolmel jumalateenistusel oli kaastegev iseseisvalt kui ka orelile kaasamängijana kammerorkester Inga Korjuse juhatusel. Orkestris mängisid Piret Kreem, Heidi Laikve, Karen Lenk, Sarah Pihel, Lucille Triglav, Stella Triglav, Carolyn Gundy, Clare Pengelly, P. Rapson ja kontrabassil Viiu Varik, harpsikordil Heidi Klamas ja trompetil Ingvar Liitoja.

Vana Andrese kirikus oli jõulujumalateenistus õhtul. Ka siin oli ruumikas kirik jõulupalvelistest tulvil.

Jutlustas koguduse õpetaja A. Taul, muusikalises osas olid kaastegev kogudus segakoor J. Kiviku juhatusel ja solistina sopran Tamara Norheim.

T.E. Baptisti koguduses peeti jõululaupäeva õhtul jumalateenistus küünlavalgel. Kõneles K. Raid, kuna muusikalises osas olid kaastegevad koguduse noortekoor C. Kipperi juhatusel ja keelpillide ansambel.

Jõulujumalateenistus Jakobi koguduses toimus jõululaupäeva pärastlõunal. Jutlustas koguduse õpetaja abipraost T. Nõmmik, kuna Helmi Betlem laulis Leida Pilti orelisaatel. Koguduse jumalateenistusel Virginias jutlustas Usuteadusliku Instituudi õpilane Hans Kivi. Usuteadusliku Instituudi õpilane Väino Kaldma teenis Sudburys peetud jõulujumalateenistusel.

Jõululaupäeval jõudis veel T. Nõmmik pidada jutlused Hamiltonis ja Kitchener-Waterloos.

Esimeses laulis Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoor ja „Helletajad" O. Kopvillemi juhatusel, teisel laulis Liisa Hess.

Jõulujumalatenistused peeti T.E. Evangeelses koguduses, kus kõneles pastor A. Laur ja T.E. Vabakoguduses, samuti Toronto Kolmainu Eesti Ev.lut. usu Koguduses. Vaatamata väga halvale ilmale oli kõikjal rohkesti palvelisi, kellele jõuluõhtune kirikuskäik on lahutamatu osa nende elust ja sidemeist kristliku kiriku ja koduga.

Noore eesti kunstniku

Ants Reigo

KUNSTINÄITUS

(SERIGRAAFIA)

Aggregation Gallery, 83 Front St. East, Toronto, Ont.

Avatud 1. dets. — 2. jaan. kell 11—6

Uuendage „Vaba Eestlase" tellimine 1980. aastaks!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — tellige „Vaba Eestlast"

Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $35.—, poolaastas $19.50 ja veerandaastas $10.50, kiripostiga aastas $56.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $16.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—. Kiripostiga USA-s: aastas $61.—, poolaastas $32.50 ja veerandaastas $17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $72.—, poolaastas $36.— ja veerandaastas $19.—.

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 45 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Lõppeval aastal

Aasta 1979 on vajumas igaviku horisondi taha ning ajaloolased ja aasta tähtsamate sündmuste analüüsijad istuvad oma materjalivirnade ja kogutud andmete juures, et teha oma traditsioonilist aastakokkuvõtet. Sündmusi on olnud palju, üks kriisimoment on saabunud teise järele ning paljude vaatlejate arvates oli 1979 see aasta, mille sündmused kiirendavad kogu maailmas relvastamise tempot ning panevad alused suuremale sõjalisele kokkupõrkele.

Kogu läänemaailmale üldiselt ja Ühendriikidele spetsiifiliselt tõi möödunud aastal suuri raskusi ähvardav energiagriis, mida on süvendanud Ühendriikide halvad vahekorrad Araabia riikidega, kus asuvad maailma suurimad õlivarud. Praeguse energiakriisi ning Kesk-Ida sündmused võttis lühidalt ja tabavalt oma äsjase külaskäigu ajal Ühendriikidesse kokku Inglismaa peaminister Margaret Thatcher, kes väitis, et maailma energiakriis ähvardab kaasa tuua suuri muudatusi kogu läänemaailma elustiilis ning võib hävitada kogu vaba maailma tsivilisasiooni. Need õlikriisiga seotud murepilved jäävad käesoleva aasta lõpul lahendamata ja kanduvad paratamatult üle järgmisesse aastasse.

Ameerika Ühendriikide ja N. Liidu vahekorrad muutusid aasta lõpul tunduvalt pinevamaiks kuigi mõlemal pool töötavad tugevad jõud detente poliitika elustamiseks ning vastastikuste suhete parandamiseks. Ehkki Ühendriikide presidente Carter propageeris strateegiliste tuumarelvade piiramiseks SALT II kokkuleppe kinnitamist senati poolt, on senatis tekkinud lepingule lõpliku kinnituse andmisel suur vastuseis. Põhjused selleks on kaaluvad: N. Liit tõi salaja Kuuba territooriumile oma võitlusüksuse ning on detsembrikuus viinud oma relvastatud punaarmee üksusi ka Afganistani, et hoida võimul sealset ebapopulaarset kommunistlikku valitsust.

Kommunistlikule süsteemile andsid eriti halva hinnangu kümned tuhanded põgenikud, kes viletsates paatideš torme ja muid hädaohte trotsides saabusid Hong Kongi ja teistesse vabadesse Kagu-Aasia maadesse. „Paadi-rahva" eriti suur trageödia ja kannatused on ühtlasi valusaks etteheiteks läänemaailmale ja teistele antikommunistlikkudele riikidele, kelledel ei olnud julgust ega algatusvõimet selle küsimuse Liitunud Rahvaste Organisatsioonis üles tõstmiseks õigest vaatevinklist, mis oleks hukka mõistnud ebainimlikud rezhiimid. Teine põgenikevool, mille põhjustasid Vietnami punaarmee ja Kambodzha kommunistliku Pol Pot'i terrorirezhiim, saabus Kambodzhast Tai piirile, kus tuhanded inimesed surid nälja ja viletsuse tõttu.

Kõigi nende sündmuste kõrval olid möödunud aasta dramaatilisemateks, masendavamateks ja ainulaadsemateks sündmusteks Iraani shahhi kõrvaldamine võimult ning sellele järgnenud sündmused. Shahhi taandumise tulemusena ei kaotanud Ühendriigid mitte ainult oma tähtsamat tugipunkti ja õlireservuaari Kesk-Idas vaid shahhi lahkumisele järgnenud aktsioonid, mille raamides Iraani terroristid vangistasid Teherani revolutsioonilise valitsuse juhtimisel või vähemalt selle teadmisel Ühendriikide saatkonna personali ja ähvardavad selle kohtu alla anda, on vähendanud tohutul määral Ühendriikide prestiizhi ja toonud kaasa olukorra, kus maailma võimsamaid riike on ilmselt abitu rahvusvahelisi seadusi ja seniseid vastastikuse läbikäimise alustugesid ignoreerivate fanaatikute ja terroristide korrale kutsumiseks ja süütute pantvangide vabastamiseks. Iraani sündmused ja Ühendriikide saatkonnaametnike vangistamine toovad kaasa täielikult uue olukorra diplomaatiliste esinduste puutumatuse alal ning pantvangide kriisi lahendamise ajal pidi kogu maailma järjekordselt konstateerima kuivõrd abitu, saamatu ja mitmesugustest poliitilistest huvidest sõltuv on Liitunud Rahvaste Organisatsioon maailmakriiside lahendamisel.

Eesti vabadusvõitluse alal oli kahtlemata suuremaks sündmuseks Balti rahvaste ühise vabadusapelli esitamine lääneriikide ajakirjanikele Moskvas. Sellele apellile olid alla kirjutanud 45 eestlast, lätlast ja leedulast ning selle aktsiooni eesmärgiks oli juhtida järjekordselt tähelepanu Balti rahvaste kannatustele N. Liidu okupatsiooni all ning eestlastelt, lätlastelt ja leedulastelt võetud enesemääramise õiguse taastamisele. Apell leidis mõningal määral märkimist läänemaailma ajakirjanduses, kuid sellele ei omistatud tähelepanu Liitunud Rahvaste Organisatsioonis, kus pandi vaikselt kalevi alla ka Balti, Ukraina ja Valge-Vene rahvusgruppide keskorganisatsioonide poolt esitatud üksikasjaline ettepanek N. Liidu koloniaalriigi jagamiseks ja allaheidetud riikide vabastamiseks.

Vana aasta üleminekul uude aastasse pole kunagi suudetud eelmise aasta probleeme lahendada ja puhta lauaga üle minna uude aastasse. Alati jääb aastavahetuse probleemide lauale lahendamata küsimusi, kuid seekord on neid eriti palju ja osa neist eesotsas Iraani pantvangide probleemiga on väga komplitseeritud.

Kuid vaatamata paljude murepilvedele loodame uuelt aastalt siiski kõige paremat ja paljude lootuste täitumist. Selleks head uut aastat!

K.A.

Põhjarahvad intelligentsemad kui lõunarahvad

Vastavate uurimuste põhjal on jaapanlased kõige intelligentsemaks rahvaks maailmas

Ameerika psühholoog Arthur Jensen avaldas kümme aastat tagasi tulemused oma uurimise kohta, mida ta oli teostanud eri rasside vaimsete võimete kindlaks tegemiseks. Rasside juures esinevat intelligentsi vahet olid märganud mitmed teadlased juba varem, ajal mil hakati laiaulatuslikumalt korraldama vastavaid teste. Eriti oli tähelepandud valgete ja mustade intelligentsi erinevusi, kuid nende täpsemate teaduslikule kindlaksmääramisele ei olnud ennem keegi veel tõsiselt asunud. Teatud määral takistas seda teadmatus kultuurist ja miljööst tingitud tegurite osatähtsuse ulatusest.

Jensen, uudiste ja täpsemate uurimisalaste meetodite rakendamisel, mis pidid enam-vähem kõrvaldama võimalikud eelpool mainitud kõrvalmõjutused, tegi juba teaduslikult kindlaks erinevate rahvaste vahel valitseva intelligentsi ebavõrdsuse.

Selliste, kuigi põhjendatud, vaadete avaldamine kutsus esile poleemika. Jensenit süüdistati rassivaenu õhutamises ja ühiskonna lõhkumises ning teda ähvardati töökoha kaotamisega ja väljaheitmisega Ameerika teaduslikest organisatsioonidest.

Pikkamööda vaibus hüsteeria ja kõmu tekitanud teooria vajus kas unustuse hõlma või välditi selle nimetamist.

Jensen, kes oma tööd vaikselt jätkas, on tulnud välja uue ja põhjalikuma teosega „Bias in Mental Testing" (Eelarvamised vaimsete võimete katsetel). Teadlased, kes tema viimase uurimistööga on tutvunud, väidavad, et Jensenil on õnnestunud veenvalt tõestada ja esitada rasside vahelist intelligentsitaseme erinevust, mis eriti silmatorkav on heledanahalise ja musta rassi vahel. See on osutunud võimalikuks katsetest niisuguste küsimuste kõrvaldamisega, mille vastused võinuks olla mõjutatud miljööst ja haridustasemest.

Vastavalt toimepandud uurimistele on jaapanlased kõige intelligentsemad, ületades teisi rahvaid viie punkti võrra. Neile järgnevad juudid.

Valgetest rahvastest ja rassidest on vaimsete võimete poolest esikohal skaudinaavlased.

Järgnevad sakslased ning nendele omakorda inglased. Ka võib intelligentsi taset kaudselt määritleda elamispiirkonna järele. Nii on põhja-eurooplased üldiselt intelligentsemad kui lõunapoolsed rahvad. Mida lõunapoole liigume, seda madalamaks läheb loomulik intelligentsi tase. Viimasel kohal on mustanahalised, kelle tulemused on juba viieteist punkti võrra madalamad valgete omast.

Lisaks on kindlaks tehtud jõukama kihi vaimne üleolek vaesema üle. See ei ole aga tingitud jõukusest endast vaid tekkinud loomuliku selektsiooni teostumise tagajärjel. Samasse ühiskondlikku kihti kuuluvate, käesoleval juhul üldiselt intelligentsemate inimeste omavahelised abielud produtseerivad arukamaid järglasi. Inimvõrdsuse rõhutajad püüavad aga väita, et rikkamad saavad oma intelligentsi üleoleku suuremate hariduslike võimaluste tõttu.

Kahtlemata on neil teed haridusele vabamad, kuid see siiski ei avalda mõju pärivuslikule intelligentsile.

Leidub ikka veel neid „võrdluslasi", kes kangekaelselt püüavad selgeks teha, et intelligent on peamiselt miljöö ja kultuuriliste mõjutuste produkt ega olene kuigi palju päritavusest. Uurimised on aga veekord tõestanud otse vastupidist. Umbes 80% intelligentsis avalduvaist omadusist on geneetilised ja ülejäänud osas esinevad kultuurilised ja muud tegurid.

Kaasmaalastel tekib kahtlemata küsimus, millisesse kategooriasse kuuluvad eestlased. Sellele küsimusele on raske leida vastust, sest ei ole teada, et eestlaste kohta oleks teostatud vajalikul arvul intelligentsi teste või et nende vaimseid võimeid oleks mõõdetud mõnel muul teel. Vajalike andmete puudumisel ei saa eestlaste vastavaid omadusi võrrelda teiste rahvastega.

Üheks positiivseks asjaoluks on, et kuulume põhjamaa rahvaste perre ja teiseks, et oleme skandinaavlaste hulka loetavate soomlaste lähedased hõimud.

Need faktid õigustavad eestlaste asetamist intelligentsi taseme poolest kolmandale kohale, skandinaavlastega enam-vähem ühele pulgale.

See asjaolu aga ei tohiks olla hooplemise ega uhkustamise põhjuseks. Kõik mida eelpool kirjeldatud uurimise tulemused ütlevad on see, et meil, eestlastel, on võrreldes paljude teiste rahvastega, enam eeldusi rahvusena silmapaistmiseks ja individuaalselt õnnelikuma, edukama ning külluslikuma elu kujundamiseks.

Olla loomupäraselt intelligentne ei ole piisav. Sellele peavad lisanduma kaine, praktiline mõistus ja tahtejõud.

L. KOOBAS

Kommentaarid

Ühendriikides on vabadused paiguti nii suured, et nende vastutustundetu kasutamine närib läbi demokraatliku süseemi juured ning võib ohustada lõpuks ka vabadust iseennast. Meie teame, et kurjategijatel on USA-s suured vabadused ja õigused oma karistusest kõrvale hiilimiseks ja et ka ajakirjandusel ja teistel massimeedia vahenditel on avarad võimalused avaldada kontroversiaalseid, sihilikke ja sageli kontrollimata andmeid, mis võivad kahjustada üksikisikuid, kuid ka Ühendriikide valitsust, valitsusasutusi, presidenti ja demokraatlikku riigikorda. Kuid suured vabadused valitsevad ka eriliste „uurimisteoste" kirjutamiseks, kus ajakirjanikud, kommentaatorid ja kirjanikud võtavad käsitamisele mõne päevakorral oleva üldsust huvitava probleemi või isiku ja lahkavad ja analüüsivad selle läbi, kasutades selleks mitmesuguseid materjale, milledest osa on autentsed kuid teised küsitava ja kahtlase väärtusega.

Kujukas näiteks selle kohta on raamatud, mis kirjutatud Watergate'i kurikuulsa afääri puhul.

Üks „Washington Posti" reporterite poolt kirjutatud raamat -ataKeeris teatavasti eriti tigedalt president Richard Nixoni ning koos sellega ka Ühendriikide presidendi institutsiooni, lastes seda paista tumedas valguses mitte ainult ameeriklaste vaid ka välismaalaste silmis.

Nüüd on sellelaadilistele raamatutele tulnud väärtuslik lisand uue teose näol, mille autoriteks „Washington Post'i reporterid Bob Woodward ja Scott Armstrong, kelledest Woodward on juba tuntud tegelane, kuna ta oli ka üks Nixoni ründava raamatu autoreid. Uue teose tiitliks on the „Brethern" ning selle veergudel käsitatakse üksikasjaliselt Ühendriikide Ülemkohtu telgitaguseid ning kohtunike vahel valitsevaid intriige ja president Nixoni poolt nimetatud Ülemkohtu esimees Warren Burger on üsna tavalised inimesed, kes ei ole mingisugused geeniused õigusteaduse alal vaid purelevad omavahel sageli tühiste pisiasjade pärast. mida põhjustavad isiklikud huvid ja erinevad poliitilised tõekspidamised.

Raamatu autorid mainivad uhkelt, et nad on töötanud selle teose materjali kogumisega kaks ja pool aastat ning on intervjueerinud sadu inimesi ja läbi uurinud tuhandeid dokumente. Huvitaval kombel on nende käsutuses olnud Ülemkohtu liikme William Brennani eraviisilised päevaraamatud ja märkused Ülemkohtu istungite kohta. Seni pole teada kas kohtunik Brennan andis need materjalid ajakirjanike kätte sihilikult või sattusid need nende pilgu alla mõnel teisel teel. Mõned asjatundjad mainivad, et kui Brennan andis oma päevaikud ajakirjanikele materjaliks sihilikult, siis tuleks tal kohe oma kohast loobuda.

Selle raamatu ilmumise puhul tekib küsimus, kelle huvides selliseid - paljastusi tehakse ja Ühendriikide demokraatliku süsteemi tähtsamaid institutsioone kritiseeritakse, paljastatakse ja naeruvääristatakse? New York Timesi kommentaator James Reston küsib sel puhul õigustatult, kas Ühendriikides ei minda oma institutsioonide kritiseerimisega ja nende arvustamisega liiga kaugele, millega hävitatakse need asutused, mida demokraatlik Ameerika kõige rohkem vajab.

*

21. detsembril möödus sada aastat ajaloo ühe suurima massimõrvari Jossif Stalini sünnist. Stalin oli teatavasti 1928. aastast kuni oma surmani 1953. aasta märtsis N. Liidus piiramata võimuga diktaator ja verine türann, kelle küüditamis- ja puhastamisoperatsioonide ohvriks langes tagasihoidlike arvestuste kohaselt 20 miljonit inimest, nende hulgas ka kümneid tuhandeid eestlasi ning omamoodi iroonilise spektaaklina ka suurel arvul eesti kommuniste.

Stalini hirmuteod on nii suured ja masendavad, et kommunistlikkudes riikides katsutakse tema

(Järg lk. 3)

Parteijuht eelistab vene keelt

Uus „Moskva mees" Tallinnas, partei esimene sekretär Karl Vaino on teatavasti Venemaa-eestlane ja tema eesti keel puudulik.

Iseloomustav oli hiljutine raportaazh Tallinna Balti jaamast ühenduses Vaino ja tema delegatsiooni ärasõiduga külastusele Ida-Saksamale, mis anti edasi Tallinna raadios: intervjuu oma rahvale toimus vene keeles. Raadiomees andis hiljem lühikokkuvõtte jutuajamise sisust.

Teadlik oma õrnast kohast, valis Vaino „riigi keele", et eestlased ei irvitaks tema puuduliku keele üle.

Teised lehed:

Ära toeta kommuniste!

See pealkiri on imelik, kuid siiski kahjuks paljud tõsised kommunistide vastased on oma taipamatuse ja kartusega, et surmast ei maksa kõnelda ja et oma viimaste soovidega on aega küllalt. Vaimulikud teavad loendamatult palju juhtumeid, mil lahkunud pole teinud korralikku testamenti või isegi üldse mitte — ja tema vaevaga kogutud seeklid lähevad bolshevikkude kaukasse, kes on valmis haarama igat summat, et saada välisvaluutat oma propagandaks ja vaba maailma lammutamiseks. Nii mõnigi kord tuleb leinajail ja asjaajajail advokaatidel või vaimulikel seista fakti ees, et lahkunu varandus läheb veresugulastele Eestis, kes näevad kogu pärandusest enam-vähem ainult veerandi. Ülejäänu läheb kõik bolshevike advokaatide ja kõige tõhusam osa — terror-riigi ja rezhiimi toetamiseks. Ühtki eesti asutust pole sellisel ulatusel toetatud kui vabadust lammutavat kommunismi. Surra tuleb meil ükskord kõigil — ole nii tark, et sa ei jäta oma pärandit suurimale vaenlasele. Miljonid dollarid on läinud meie haua kaevamiseks. Bolshevikel on oma advokaatide agentuur ja luure, kes kõik võimaliku ja võimatu teeb, et meie nõrkust ja testamendi mitte tegemist kasutada. Allakirjutanu on nendega pidanud palju maadlema, ent kahjuks väheste tulemustega. Kui sulle öeldakse — Kanadas on kommunistlik partei lubatud ja kõik korraldused selle vastu on ebaseaduslikud.

Meil on küllalt võitlevaid ja heategevaid ning rahvast vaimselt hoidvaid ja juhtivaid organisatsioone ja asutusi — ka kirik ja sinu kogudus nende hulgas. Pigem tee oma testamentlik korraldus sõnaselgelt ja juriidiliselt kindlalt oma võitleva rahvuse ja vabaduse kasuks kui orjastava vaenlase hüveks.

Palun mõtle sellele õigeaegselt ja kainelt ja toimi vastavalt — mitte päevast päeva edasi lükates, vaid just TÄNA, sest oma elupäevade mõõtu ei tea keegi täpselt!

ÕP. OSKAR PUHM
Eesti Evangeeliumi Luteri Usu Peetri koguduse ELÜ nr. 1 (56)
1979

Suur huvi ESTO-80 pääsmete vastu

STOKHOLM — Esmaspäeval, 26. novembril algas ESTO-80 kontoris Stokholmi Eesti Majas suurürituse pääsmete müük. Suurima huviga, nagu näitas esimese päeva müügitulemus — omandati pääsmeid 50 000 krooni (ca 15 000 dollari) ulatuses.

Esimene ostja seadis end järjekorda kontori ukse ees juba kell seitse hommikul, kaks tundi enne avamist. Talle järgnesid varsti paljud teised. Kontor oli pääsmehuvilistest tulvil.

— On kindlam varustada end pääsmetega aegsasti, ütles üks ostjaid. Kes hiljaks jääb, saab halvemad või riskib ilma jäämisega.

Peakomitee abiesimees Leo Karupää oli „rushiga" rahul:

— Muidugi on kindlam varuda pääsmed aegsasti, kuna võib uskuda, et need müüakse läbi juba hulk aega enne pidustusi ja selle üritusi.

ntaarid

, on vabadused ed, et nende vas- tamine närib läbi süseemi juured da lõpuks ka va- . Meie teame, et n USA-s suured gused oma karis- iilimiseks ja et ka ja teistel massi- el on avarad või- a kontroversiaal- a sageli kontrolli- nis võivad kahjus- l, kuid ka Ühend- , valitsusasutusi, demokraatlikku suured vabadu- ka eriliste „uuri- tamiseks, kus aja- mmentaatorid ja vad käsitamisele al oleva üldsust emi või isiku ja alüüsivad selle lä- elleks mitmesugu- milledest osa on teised küsitava ja sega.

ks selle kohta on kirjutatud Water- a afääri puhul on Posti" reporte- atud raamat -ata- eriti tigedalt pre- Nixoni ning koos driikide presiden- lastes seda paista ses mitte ainult id ka välismaalas-

laadilistele raama- väärtuslik lisand mille autoriteks Post'i reporterid l ja Scott Arm- Woodward on ju- iane, kuna ta oli ründava raamatu ose tiitliks on the g selle veergudel ikasjaliselt Ühend- htu telgitaguseid vahel valitsevaid ident Nixoni poolt emkohtu esimees on üsna tavalised i ole mingisugused steaduse alal vaid ahel sageli tühis- rast. mida põhjus- huvid ja erinevad spidamised.

orid mainivad uh- töötanud selle teo- gumisega kaks ja g on intervjueeri- si ja läbi uurinud umente. Huvitaval le käsutuses olnud liikme William isilised päevaraa- kused Ülemkohtu Seni pole teada. rennan andis need kirjanike kätte si- usid need nende el teisel teel. Mõ- mainivad, et kui oma päevaikud materjaliks sihili- tal kohe oma ko-

ilmumise puhul kelle huvides sel- usi tehakse ja emokraatliku süs- id institutsioone paljastatakse ja kse? New York Ti- ator James Res- uhul õigustatult, les ei minda oma kritiseerimisega ja isega liiga kauge- itatakse need asu- mokraatlik Amee- em vajab.

*

möödus sada aas- suurima massimõr- ini sünnist. Stalin 928. aastast kuni 953. aasta märtsis nata võimuga dik- e türann, kelle puhastamisoperat- langes tagasihoid- kohaselt 20 miljo- de hulgas ka küm- eestlasi ning oma- spektaaklina ka ti kommuniste.

eod on nii suured , et kommunistlik- katsutakse tema

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

29. ja 30. dets. dr. M. Leesment, tel. 481-6834.

31. dets. ja 1. jaan. dr. A. Mae, tel. 493-7231.

5. ja 6. jaan. dr. J. Marley, tel. 921-7777.

Eesti tööstus aitab kaasa kunstiteoste raamimisele

Eesti ettevõte „Multiframe" Ltd. Richmond Hillis on aidanud 4 aasta kestel kaasa Eesti Kunstide Keskuse kunstikogude (tuleviku Eesti Kunstimuuseumi) kingitud kunstiteoste raamimisel. Selle aja jooksul on üle 20 kunstiteose saanud uued ja väärtuslikud raamid tasuta.

Taolise kaasabi eest on EKK tänulik, kuna „Multiframe Ltd." aitab sellega kaasa kunstimuuseumi kogude väärtustamisele.

ILMA ANYAS
Kuraator

Majanduselu allakäik Ontarios

Toronto Dominion panga majanduslik ülevaade järgmise aasta tulevikuväljavaadete analüüsimiseks Ontario provintsi osas on võrdlemisi pessimistlik. Ülevaates kinnitatakse, et majanduselu kasv on minimaalne, et tööpuudus suureneb ning et provintsi jõukuse tugisammsa — vabrikutööstus — saab tagasilöökide osaliseks. Eriti suuri tagasitööke on oodata autotööstuses, kuna autode müük on õliprobleemide tulemusena erakordselt tagasihoidlik.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

juubelist väga vaikselt mööda hiilida ja seda isegi maha vaikida. See on ka loomulik, sest terve rida N. Liidu praeguseid võimumehi ja poliitbüroo liikmeid on Stalini ajastu produktid ning tegid oma karjääri huvides aktiivselt kaasa tema puhastusoperatsioonid. Kommunistlikes Ida-Euroopa riikides mälestati Stalini sündi suurejooneliselt ainult Albaanias, kus Stalini valitsemisperioodi pole kunagi ümber hinnatud ja kus diktaatori hirmuteod on ikka veel au sees. N. Liidus peetakse Stalinist veel lugu tema sünnimaal Gruusias, kus grusiinlased on uhked oma „kodumaa pojale", kes tõusis suure riigi etteotsa kuigi see karjäär kulges tapakeldrite ja orjatöölaagrite kaudu. Stalini sünnilinnas Goris on rajatud mälestusmuuseum ning tema auks kavatsetakse püstitada uus suur ja vägev mälestussammas kuigi teistes N. Liidu osariikides on Stalini mälestussambad maha tõmmatud.

Stalini nime esile kerkimisega tema juubeli sünnipäeval on põhjust konstateerida, et tema veretöid ja hirmutegusid ei varjata mitte ainult N. Liidus, kus tema kaastöölised veel juhtivatel positsioonidel tegutsevad, vaid ka läänemaailmas ning kolmanda maailma riikide hulgas. Kui räägitakse ajaloo suurematest diktaatoritest ja kurjategijatest, siis kerkib alati esiplaanile Adolf Hitleri nimi ja keegi ei suvatse nimetada Stalinit, kelle kõrval Hitler oli ainult taskuväljaandes õpilane. Kas N. Liidu propagandamasin töötab tõesti nii põhjalikult, et selle mõju ulatub ka läänemaailma massimeediate kirjutuslaudadele või valitseb siin tõesti arusaamine, et Stalin ei olnud ajaloo üks suurimaid massimõrvareid ning et tema kuriteod olid põhjendatud, võibolla isegi teatavai määral õigustatud?

AMI

Toronto eesti lasteaia esinemisi jälgis arvukas emade ja vanaemade pere, kes põnevusega jälgisid oma järglaste esimesi lavaharjutusi. Pildil esireas kolm õde (vasakult) Madli Kittask-Tamme, Anne Saks-Tamme ja Kadri Sandy-Tamme, kelle lapsed võtsid osa lavalisest tegevusest, kuid väike Markus peab rohkem lugu söögist, kui laval olevast liikumisest. Foto: Vaba Eestlane

Skautlik mälestuste ja õpperaamat

Noortejuht Herbert Michelson vestleb oma tegevusest ja raamatu kirjutamisest

Torontos viibis „Oma Pressi" ruumes kaks päeva skautmaster Herbert Michelson oma äsja trükist ilmunud raamatut „Kodumailt võõrsile" tellijaile välja saatmas. Raamat on järjeks ta esimesele memuaarteosele, mis lugejate hulgas mõne aasta eest sai elava tähelepanu ja sooja vastuvõtu osaliseks.

„Vaba Eestlane" pöördus uue teose autori poole küsimusega, mida ta praegu teeb. Ta ütles, et palgalist tööd ta ei ole 1973-st peale enam teinud, kui ta lõpetas töökoha Ameerika Beyer skaudijuhtide treeninglaagris. Pärast seda on aeg läinud kirjutamiseks ja oma arhiivi korraldamiseks, aga ka jalutuskäikudeks.

Ta elab Lakewoodist 18 miili kaugusel väikelinnas.

Seal posti koju ei tooda, mispärast ta käib asja pärast kaks korda päevas postkontoris ja poes lehte toomas.

Ta arvab, et need 4—5 miili päevas jalutamist hoiavad teda heas füüsilises vormis.

Uus raamat on siiski aastate töö, selle kirjutamine on nõudnud 3—4 aastat. Eelmine osa ilmus raamatuaastal. Aga kui nüüd küsin, kas tuleb ka kolmas, ta ütleb, et ta teeb märkmeid järgmiseks. Kaks eelmist hõlmavad ajajärku 1910—1963 vahel. Võib-olla kui mõni aasta veel oodata, saavad lugejad ka kolmandagi, kuigi see jõuab otsaga tänapäeva.

Noortejuhina ja -sõbrana on ta optimistlik, kuna hiljutine noorteankeet näitas, et eesti noorte lugemisoskus ei olegi nii halb.

Kuid neil puudub võimalus teiste eesti noortega kokkusaamiseks ja kodudes puudub huvitav noortekirjandus.

Kinkige noortele raamatuid, siis aitaks see palju, noored hakkaksid raamatute vastu huvi tundma. Ilma lugemiseta ei saa keelt õppida.

Kuid tal on säilunud kontakt siiski USA ja eesti skaudiliikumisega. Suvel kutsuti Norrasse vanade skaudijuhtide konverentsile, kuid jäi valida, kas minna või lõpule viia raamatu käsikiri. Arvestades raamatu väljaandmise suuri kulusid, ta jäi kirjutama.

Ta on siiski seotud eesti rahvuslike organisatsioonidega, kuulub Saksamaa eestlaste esindajana Ülemaailmsesse Eesti Kesknõukogusse, samuti tegeleb kohaliku eesti skautrühmaga, kuid tal pole aega põhiliste skaudilaagrite läbiviimiseks. Väga suur osa aga läheb kirjavahetuseks, kuna ta sõprade arv on ülemaailmselt väga suur.

Pöördudes uuesti raamatu juurde, ta ütleb, et see ei ole üksnes memuaarteos, vaid ka juhtraamat laagrite kujundamise alal. Neid on küll välispidiselt suurepäraseid korraldatud, aga sisemiselt on veel palju õppida.

Ameerika laagris oli poiste esimeseks küsimuseks, kus on lähim kirik, sest nad tunnevad huvi usu vastu

ja alles siis oli teiseks küsimuseks, kus on lähim toidupood. Baden-Powell vanas eas kirjutas Ameerika skaudijuhile James Westile, et USA on õige maa skautluse metoodiliseks edasi viimiseks. Sel ajal kui Michelson oli Beyeri laagris Philadelphias, oli seal piirkonnas 25.000 skauti, nüüd on see arv langenud 12.000-le. Põhjuseks on, et pole enam endiseid treenereid ega organiseerijaid.

Michelson on oma elu jooksul olnud raamatutega seotud. Ta on olnud 23 aastat raamatukaupmees ja 26 aastat palgaline noortejuht. Viimane skautlusega seotud vahekord on andnud inspiratsiooni juurde. Ta kirjutas juba Eestis põhilise ideoloogilise raamatu arvestades nelja eesti organisatsiooniga. Ameerikas ta võttis selle uuesti käsile ja sellest sai „Noortetöö radadel", põhiline skautluse noorte õppe- ja treeningraamat.

Raamatute kirjutamine sellises zhanris eeldab arhiivide olemasolu.

Michelson ütleb, et temal on kaks raamaturiiulit süstemaatiliselt korraldatud, kuid tahab neid veel viimistleda.

See on rikas varaait noorte- aga ka rahvuslikule tegevusele mitte tema enese, vaid kogu eestlaskonna kaasaegsest elust. Ta on õhutanud ka teisi vanemaid inimesi, et nad paneksid oma mälestused kirja, sest vanem sugupõlv võib ruttu kaduda ja nende elamused ning teadmised läheksid meie rahvale kaotsi. Ta koguni soovitab eesti noori, et nad rohkem oma vanemailt küsiksid nende elusündmuste üle.

Ja lõpuks ta lisab eluaegselt raamatule lähedal olnud inimesena, et raamatut peab propageerima. Ja eriti tänavu, mil eesti jõulune raamatuturg on väga nigel. Kuid tal on oma noorusajast silmade ees raamatukauplus Tartus, kus enne pühi ilmus üks uus teos teise järele ja nõudmine oli väga elav, sest eestlastel oli tavaks sel puhul oma sõpradele raamatuid kinkida.

Eesti tuba „Euroopa külas"

MILWAUKEE (VE) — 6. detsembril toimus Milwaukees, Ühendriikides, „Euroopa küla" avamine, kus rajati ka eestlastele oma tuba. Sel puhul esines avamispidustustel Torontost kohale sõitnud kandlemängija Alfred Kuus, kelle ettekanded võeti vastu erakordse huvi ja suure aplausiga.

Euroopa küla on rajatud Milwaukee Public Museumi ühele korrusele, kus on esitatud 32 Euroopast saabunud etnilise grupi mitmesugused rahvuskultuurilised väljapanekud. Külla on ehitatud ka ajaloolised külamajakesed, mis vastavalt on sisustatud vanaisade aegsete tarberiistadega, käsitöödega jne. Tänavatele ja õuedele on istutatud kunstlikke ja looduslikke puid ja põõsaid, mille tulemusena kogu küla tundub pesuehtsana ja loomutruuna.

Euroopa küla eesti toimkonna esimees Raymond Jürissaar tegi kohaliku eestlaste grupi eesotsas energiliselt tööd eesti väljapanekute kogumiseks, mis võimaldaks Eesti Toa rajamist ja selle sisustamist. Euroopa küla avamispäeval ja hiljem toimunud kontserdil esines kandlemängija Alfred Kuus Torontost, kelle ettekanded võeti vastu suure soojusega. Lisaks sellele esines Alfred Kuus ka kohalikus televisioonisaates kandlemängu ettekannetega.

Rotary Klubi austas I. Netlivi

Canberras tegutsev City Rotary Klubi austas eestlast Ingomar Netlivi tema silmapaistva tegevuse eest YMCA (Noorte Meeste Kristlik Ühing) töö edutamisel ja uustulnukate huvide kaitsmisel. Temale anti üle Rotay diplom „Vocotional Award" pidulikul õhtusöögil Canberra Pressiklubis.

I. Netliv lööb kaasa ka eestlaste tegevuses, olles seltside liidu aseesimees Canberras, tegev Balti komitees, eestlaste koondise juhatuses ja koguduse nõukogus.

Tasuta sõit sõja- ja tsiviilvigastatuile

BONN — Lääne-Saksa raudtee informatsioonileht „Blickpunkt" avaldas oma novembrikuu numbris eeskirjad priisõiduks sõja- ja tsiviilvigastatuile lähiliikluses ja Bundesbahni bussidel. Seadus hakkas maksma 1. okt. 1979. a. Samast ajast peale võimaldatakse kõigis rongides, välja arvatud erirongid, tsiviilvigastatuile ka tasuta saatja nii lähi- kui ka kaugliikluses.

ILMAR HEINSOO
INSURANCE
Eesti Majas
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

GM RK REIN KOPPEL
CHEVROLET • OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO ONT M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2205, kell 3—5 p.l.

BERKLEY STEREO & TV
128 Queen St. South, Centre Plaza Streetsville, Mississauga
Ostke Panasonic, Hitachi, Quasar ja Optonica TV ja stereod
3 aastane garantii, sisseseadmine ja kojutoomine tasuta.
Helistage 826-4846
ERIK TANNER ja TOOMAS SOOTS

All Languages Service
ALS
NOTARIAALSED TÕLKED
JA TÕLKIMINE ROHKEM KUI 70 KEELDE
361-0303
SUITE 1105, 67 YONGE STREET, TORONTO, ONT. M5E 1J8

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$35.—	$38.—
Poolaastas	$19.50	$21.—
Veerandaastas	$10.50	$11.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$56.—	$61.—
Poolaastas	$30.50	$32.50
Veerandaastas	$16.—	$17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $72.—, poolaastas $36.—, veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 45 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „......" .... 19 ...... Tellimise katteks lisan $ .... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ....

Aadress ....

JÕUDIS JÕULUKS KOJU

HENRY MILLER

Sündinud 20. aprillil 1887 Rakveres
Surnud 24. detsembril 1979 Vancouveris

Mälestab kestvas armastuses ja leinas

abikaasa MARIE

ISSAND KUTSUS KOJU MEIE ARMSA EMA JA VANAEMA

MARIE JOHANNA HOPPE

Neiuna Kirs
Sündinud 31. detsembril 1893 Tartus
Surnud 22. detsembril 1979 Saco, Maine, USA

Mälestavad sügavas leinas

ERIK abikaasaga
GUSTAV perekonnaga
EVI abikaasaga
MARLISE perekonnaga

Jehoova koja õued
on imeilusad!

MEIE KALLIST „PAPIT"

HENRY MILLER'it

mälestavad kurbuses

AINO BENNETT
perekond ALAOTS
WALTER JOHANSON
ERNA ja TOIVO LAANEMÄE
MART LAANEMÄE
LEILI LAUPMAN
LEIDA ja EVALD PAST
AINO ja MART PUNGAR
ELLEN REMMEL
ARMI ja PAUL SANDER
LYDIA TUULIT
ALAR ja LILIAN OLLJUM
IRENE ja RUDOLF OLLJUM

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
317 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel. 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

VANA-AASTA ÕHTU JUMALATEENISTUS ARMULAUAGA 31. detsembril kell 6 õhtul. Solist Estra Väli-Toompuu.

UUSAASTA JUMALATEENISTUS teisip., 1. jaan. 1980. kell 11 homm.

KOLMEKUNINGAPÜHA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 6. jaanuaril kell 11 hommikul. Teenib õp. Elmar Pähn. Solist Lydia Kööp. Orelil Aino Pähn. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

UUEAASTA JUMALATEENISTUS peetakse 1. jaan. kell 1 p. Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel. Laululehed.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill,
Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Laup., 29. dets. kell 7. õ. JÕULUKOOSVIIBIMINE.

Pühap., 30. dets. kell 2 p.l. VANA-AASTA JUMALATEENISTUS, tunnistused, kõneleb Allan Laur, lauluettekandeid.

Uueaasta päeval, 1. jaan. kell 11 homm. UUEAASTA JUMALATEENISTUS. Kõneleb Evald Kiil New Yorgist, laulab segakoor, Issanda surma mälestamine.

Neljap., 3. jaan. kell 7.30 EVANGEELIUMI KUULUTUS, Evald Kiil, lauluettekandeid.

Laup., 5. jaan. kell 7 õ. PIIBLITUND.

Pühap., 6. jaan. kell 2 p.l. kõneleb Allan Laur, lauluettekandeid.

Allianss palvenädal 7. jaan.—13. jaan.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik.
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Vana-aasta õhtul kell 5.30 JUMALATEENISTUS ARMULAUAGA. Teenib koguduse õpetaja, solist Tamara Norheim, orelil Leida Pilt. Laululehed.

Pühap., 6. jaan. kell 5 p.l. KOLMEKUNINGAPÜHA JUMALATEENISTUS. Samal ajal pühapäevakool.

Õpetaja kõnetunnid: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus. 501 Davisville Ave., Toronto ning igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel.: 527-0410.

ÕNNETU SURMA LÄBI LAHKUNUD KALLIST SUGULAST

MARIA RUUKHOLM'i

sündinud 23. veebr. 1904
surnud teisel jõulupühal 1979

mälestavad leinas

JAAN LINKRUS abikaasaga
MAIRE THORN perekonnaga
ELSI TRUANT perekonnaga
KOIT LINKRUUS perekonnaga

Ärge leinake,
tormine elutee
viib vaiksele rannale.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8062

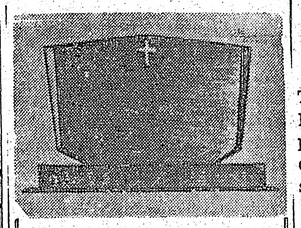

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto,
Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal) 221-1159
R. S. KANE
Funeral Directors
WILLOWDALE ONTARIO

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud
MATUSEMAJA
●
Matusemaja on üle 115. aastz. teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.
Väärikas teenimine
ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Ilmus Peetri koguduse ELU

Eesti Evengeeliumi Luteri Usu Peetri koguduse ELU nr. 1 (56) — 1979 ilmus 72-leheküljelise sisuka album-ajakirjana. Aastaseks kroonikateoseks kujunenud koguduse väljandes jäädvustatakse koguduse mitmekülgset elu. Kuid selle kõrval on avaldatud küllaltki ulatuslikult usulisi artikleid, alates O. Puhmi jõulujutlusega. Usulisi artikleid on kirjutanud peapiiskop K. Veem, piiskop K. Raudsepp, R. Kiviranna, E. Kiviste, T. Vaga, E. Lind, E. Lootsma, P. Uusmann, A. Liivoja jt. Lühemaid artikleid on paljudelt teistelt, peamiselt koguduse elus olnud sündmuste üle.

Väga rohke on fotode osa; eriti on tähelepanu olnud noorte tegevusel, kes on oma muusikaliste esinemistega rikastanud koguduse elu. Ajakirjas on antud ka statistilisi andmeid, kus selgub, et Peetri koguduses on praegu üle 4000 liikme, vaatamata, et üle kahe lehekülje on fotosid koguduse liikmeist, kes möödunud aastal on surma läbi lahkunud.

Väljaandes on toodud ka EELK ametikandjate nimekiri vanuse järgi seisuga 1. jaa. 1979. Sellest selgub, et eesti luteriusulisi on teenimas kokku 64 õpetajat, kellest ainult 16 on alla 60-aastased. Keskmine õpetajate vanus on 60.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 30. dets. ingliskeelne jumalateenistus kell 11 homm. sellel pühapäeval eesti- ja lätikeelset jumalateenistust ei ole. Kõik kog. liikmed teretulnud sellele jumalateenistusele. Solist Lydia Kööp.

Esmasp., 31. dets. vana-aasta-õhtu jumalateenistus kell 7 õ. Armulaud. Solist Lydia Kööp.

Teisip., 1. jaan. uusaasta jumalateenistus kell 12 päeval.

Pühap., 6. jaan. leeri avajumalateenistus kell 11 homm.

Uue leeri algus on esimesel pühapäeval, jaanuaris ja leeri õnnistamine esimesel pühapäeval juuni kuus. Leerilapsi on palutud registreerida detsembri kuus või jaanuari algul kog. õp. juures. Telefon kirikus 923-5172 ehk kodus 656-5248.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 30. dets. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, solist S. Martin.

Esmasp., 31. dets. kll 7 õ. PEREKONNAÕHTU, kll 11 õ. AASTAVAHETUSE JUMALATEENISTUS, solist A. Kaups.

Teisip., 1. jaan. kell 11 homm. UUSAASTA - JUMALATEENISTUS, segakoor, Issanda surma mälestamine.

Pühap., 6. jaan. kell 10 homm. pühapäevakool, kell 11 JUMALATEENISTUS. Kõneleb H. Eller, solist M. Krabi. Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK, kõneleb E. Toompuu.

Esmasp., 7. kuni laup., 12. jaan. ALLIANSS PALVENADALA ÕHTUD erikirikuis.

Jõululaulude õhtu T.E. Baptisti kirikus

Jõulueelsel pühapäevaõhtul toimus T.E. Baptisti kirikus jõululaulude õhtu, mille raamistuses esitati jõluevangeelium muusikas. Õhtu algas Kaljo Raidi tshello-meditatsiooniga ,keda klaveril saatis Imbi Medri. Ja sellele järgnes teekond Petlemma kolme evangelisti, Markuse, Matteuse ja Luuka tekstide alusel, kuna tekstide vahel laulsid koguduse sega- ja noortekoorid, laulusolistid ja rahvas, näidates kuidas maailma heliloojad on neile tekstidele ja tekstides olevaid sündmusi kasutanud oma loomingu inspiratsiooniks, mis on alatiseks säilitanud oma usulise jõulusõnumi, mis sütitab lauljaid ja veelgi enam kuulajaid.

Segakoor laulis Peeter Kaupsi juhatusel J. Tamverki, Nikkeri ja Haydni laule, noortekoor Charles Kipperi juhatusel Healey Williani ja Pietro Yon'i jõuluteemalisi laule, klaveril olid saatjaiks Anne Alkok ja Imbi Medri. Asta Kaups laulis 15. sajandist pärit oleva laulu C. Kipperi saatel ja oli teise üldlaulu puhul solistiks. Koos Marika Krabiga esitasid nad dueti saksa rahvaviisile seatud jõululaulust. Tekstiosa luges Victor Krabi. Haydni võimsa meloodiaga „Oli õnnis päev" jõuti jõluevangeeliumi ja -lauludega teekonna lõpul Petlemma.

Järgnevas osas segakoor laulis veel Staineri jõululaulu „Jõulukellad", Mare Toompuu luges oma haigestunud abikaasa asemel jutluse ja noortekoor lõpetas jõululaulude õhtu Bollbachi lauluga „Jõulukell".

o

Laulude õhtule järgnes kiriku alumises saalis kooride jõulupuu. Seal esitasid noortekoori liikmed vokaal- ja instrumentaalmuusikalise kava. Anne Kaups laulis õe Linda Kaupsi klaverisaatel, Marianne Ekberg, Eester Wilbiks ja Helen Auväärt mängisid flöödil, Henry Piil, Paul Wilbiks, Michael Krabi ja Enn Martin laulsid Marika Krabi klaverisaatel „Karjaste laulu". Silvi Martin, Aita Jürimäe ja Astrid Piil laulsid Anne Alkoki klaverisaatel ja Marika Krabi laulis C. Kipperi klaverisaatel.

Omavahelise iseloomuga jõulusel koosviibimisel, mida juhatas P. Kaups, tähistati ühe laulukoori liikme sünnipäeva ja kooride juhid avaldasid tänu liikmeile möödunud aastal toimunud hea koostöö eest.

● Keemiadoktor Felix Viro, kes töötab Kind & Knox Gelatin suurfirmas, Sioux Citys, Iowas, viibis Oxfordis, Inglismaal, võttes seal osa fotograafilise zhelatiini sümposionist.

Famous Pianos

Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.

REMENY

HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 ● Tel. 363-1966

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame:
Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

KAASMAALASED!
Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie divaanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik 447-9834

Vana arm ei roosteta...

Vestlus graafik Ilse Leetaruga

Aeg-ajalt võime ajalehest lugeda nappe sõnumeid: Ilse Leetaru sai 1978. a. Üleameerikalise Naiskunstnike Ühingu I auhinna graafika alal (rahaline), siis kahel aastal (1976 ja 1978) sai ta League Duncan Gallery „Prix de Paris", mis tähendab seda, et auhinnatud tööd saadeti Pariisi esindama ameerika graafikat.

Kust kerkis nii ootamatult silmapiirile see uus graafik? Ilse Leetaru on nagu Grandma Moses, kelle kunstnikukarjäär algas hilja, siis kui lapsed üleskasvatatud ja pesast välja lennanud. Võrdlus Grandma Mosesega peab paika küll ainult osaliselt. sest Ilse Leetaru ei „hakanud" kaugeltki päeva pealt kunstnikuks. Ta õppis ja valmistas ennast selleks ette peagu 30 aastat.

ILSE LEETARU

Foto: Vaba Eestlane

„Alustasin oma kunstiõpinguid Münchenis," jutustab ta. „Siis tuli paratamatu paus. Jatkasin neid jälle New Yorgis, lõpetasin sealse kunstikooli „Visual Arts" moeillustraatorina, olin siis 46 aastat vana. Vaata et sa kirjutad „moeillustraator" ja mitte „moejoonistaja", ütleb ta mulle.

„Moejoonistaja loob moode, moeillustraator joonistab seda, mis juba olemas.

Nii, nüüd ma räägin edasi. Hakkasin tööle vabakutselise moeillustraatorina, kuid ikka veel näris südames midagi, ikka veel polnud ma rahul ja jatkasin õpinguid maaliklassis ja illustratsioonis."

„Kunstniku kutsumus, mis muud," ütlen.

„Oh ei, see oli mul alati olemas, nii kaugele tagasi kui mälu võtab. Maal mind ei rahuldanud ega köitnud, arvan ise. et olin liiga kaua joonistanud, joonistanud, joonistanud...

Graafia ja joonistamine on ju väga lähedased ja korraga sai mulle selgeks, et graafika on minu ala.

Läksin a. 1970. tagasi kooli ja hakkasin nüüd seda tegema, mida ma eluaeg olin teha tahtnud. Käisin läbi mitu kunstikooli nagu Visual Arts, Art Students League, New School of New York, olin ühe suve Pariisis Grande Chaumiere'is, see on sama kool kus Wiiralt omal ajal õppis.

„1975 a. alates hakkasin pidevalt näitustel esinema. Oktoobriks oli mul New Yorgis esimene iseseisev näitus. Müüsin seal 27 tööd. Muidugi olen ma rahul. Olen rängalt töötanud, graafika on füüsiliselt väga raske töö, käib käte peale."

„Kas oled nüüd kunstiõppimise lõpuks maha pannud?"

„Päriselt seda maha panna ei saa. Esiteks pean ennast pidevalt täiendama uute tehnikatega, teiseks ei ole mul võimalik pressi oma korterisse tuua, ma langeks kokku, nii et käin edasi kahes kohas, Pratt Graphic Centre'is ja Parson School of Design.

Graafika tegemine on nagu Tallinna linn, mis kunagi valmis ei saa. Tahan ju kõiki uusi tehnikaid proovida, üks sobib ühele, teine teisele teemale.

Põnevuse moment on alati olemas, see on niivõrd huvitav — nii palju tehnikaid, nii palju võimalusi, iga algus on alati uus ja värske. Nimetan sulle vaid mõnda tehnikat nagu akvatinta, metsotinto, eau forte, kuivnõel, vernis mou (pehme lakk), embossinig, viscosity, white ground etching ja siis veel nende alajaotused, vaata missugune lausa pillav rikkus!"

Kunstipisik on Ilse Leetarul juba kodumaalt kaasa toodud. Seal alustas ta süstemaatilist kunstikogumist.

Ta lahkus Eestist neljaaastase poja ja ühe kohvriga. Kohvris olid absoluutsed hädavajalikud riided lapsele ja rullikeeratud eesti kunstnike tööd, nii palju kui mahtus.

Tal on Eestist kaasa toodud järgmiste kunstnike tööd: Wiiralt (50 suuremat ja umbes samapalju väiksemaid joonistusi), Kristjan Raud (4), Grünberg (6), Greenberg (1), Pärsimägi (1), Bergman-Vardi (2), Vabbe (1), Paul Raud (3), Konga (1), Kõks (7), Mugasto (1), Laarman (1), Paul Burman (1), Teder (1), ja Talvik (3).

„Aeg on näidanud, et mul oli hea kogu, need nimed on jäänud püsima, see on meie kunsti paremik. Muidugi tekkis mul kõigi nimetatud kunstnikega isiklik kontakt ja iga pildiga on seotud väike looke. Kui ma nüüd tagasi mõtlen, siis oli see mu elu ilusaim aeg, olin noor, see oli puhas rõõm ja püsiv vaimustus, mitte momendi õletuli. See minu armastus kunsti vastu on kestnud tänaseni, see on rikastanud kogu mu elu," ütleb Ilse Leetaru ja ma märkan, et ta on korraga jälle noor, just nagu ma teda mäletan Tallinnast mitu aastakümmet tagasi.

V.V.

Jälle surmaotsus Eestis

Hiljuti hukati surmanuhtluse otsusel Eestis neli kurjategijat. Nüüd Eesti NSV Ülemkohtu kriminaalasjade kohtukolleegium mõistis surmanuhtluse A. Leolale ja jättis tema poolt sisseantud armuandmispalve rahuldamata. 8. aprillil 1978. a. tungis A. Leola joobnud olekus Jõgeva rajooni Leedi külas elanud 76-aastase M. Aasa majja. Ta tappis M. Aasa ja viis kaasa tema asjad ja väärtesemed. 1938. a. Rakveres sündinud A. Leola oli varem seitsmel korral kohtulikult karistatud ja tunnistatud kohtu poolt eriti ohtlikuks kurjategijaks.

Levesque korraldab kaks rahvahääletust

QUEBEC — Quebeci provintsi peaminister ja separatistide juht Rene Levesque tegi Quebeci parlamendis teatavaks, et Quebecis korraldatakse veel teine rahvahääletus enne kui hakatakse praktiliselt rakendama provintsi lahkulöömist Kanadast ja iseseisva Quebeci riigi moodustamist. Levesque sõnavõtu kohaselt annab Quebeci elanikkond esimesel rahvahääletusel ainult valitsusele volituse Kanada föderaalvalitsusega läbirääkimiste alustamiseks suveräänse liidu moodustamiseks. Teisel rahvahääletusel otsustab elanikkond, kas ta aktsepteerib need tingimused, millede alusel separatistlik valitsus tahab rajada suveräänse liidu, kus Quebecil on õigus maksude määramiseks, seaduste andmiseks ja välissuhete korraldamiseks, kuid samal ajal moodustab Quebec ülejäänud Kanadaga majandusliku liidu ühise rahaüksusega.

Õlihind võib langeda

CARACAS — Caracases toimunud õli eksporteerivate maade nõupidamisel ei saadud kokkulepet õlihinna tõstmise suhtes. Saudi Araabia pooldab mõõdukat hinnatõstmist, kuna teised Araabia riigid eesotsas Liibüaga nõuavad õlihinna kõrgele kruvimist. Saudi Araabia õliminister sheik Ahmed Jamani mainis, et 1980. aastal võib loota maailmaturul õliküllust ja seetõttu ei ole õlihinna suur tõstmine põhjendatud. Saudi Araabia kavatseb ühtlasi säilitada suurendatud produktsiooni 1 miljoni vaadi võrra päevas, et täita seda auku, mis on tekkinud õlitoodangu vähendamisega Iraanis.

Uudiseid kodumaalt

Pärnu linna peatänav, Kalevi tänav on nüüd täielikult antud jalakäijate kasutamiseks. Kõigil sõidukitel, alates jalgrattast ja lõpetades bussidega, on sissesõit kategooriliselt keelatud. See on esimene samm ettenähtud kesklinna restaureerimisest, millest pärast restaureerimist saab muuseum. Kesklinnale on otsustatud anda ilme, mis tal oli sajandi alul. Seejuures säilitatakse kogu nüüdisaegne kaubandusvõrk. Praegune tänava asfaltkate asendatakse plaatidega, mida kasutatakse kõnnitee tarvis. Lilleklumpide juurde tänavaile pannakse pingid, kuna tänavail asuvais ärides on väiksemad ettevõtted. See uus linna pale olevat näha juba järgmisel aastal, mil olümpiamängude külalised ootusekohaselt linna külastavad.

*

Hiidlased on laulurahvana omale kuulsuse saanud ka väljaspool oma saart. Möödunud aastal tulid nad mitmele laureaadidiplomile sealseil võistlustel ja suuremaks elamuseks olevat olnud külaskäik Gruusiasse. Käesoleval sügishooajal on alustatud jälle isetegevusega laulmise alal.

*

Individuaalloomapaidajad on praegu nagu soositud, kuna nad aitavad sotsialismi üles ehitada, kuid neil on siiski raskusi, et oma majapidamist käigus hoida. Näiteks kurdavad Mõisaküla kandi lehmapaidajad, et nad juba kevadest saadik on otsinud sealtkandi poodidest 10—15-liitriseid piimanõusid, mis sobiksid piima viimiseks kokkutoomispunkti. Müügilt puuduvad ka piimajahutusnõud. Poes olevat küll olemas 20-liitrilisi nõusid, kuid need ei sobivat piima vedamiseks jalgrattal. Viimast sõidukit lehmapidajad peamiselt kasutavatki, ehki enamus neist on juba vanad inimesed.

*

Jõgeva sordiaretusjaamas korraldatud seenenäitust külastati elavalt. Samblavaibale väljapandud sadakonna seenesordi kohta jagas huvilistele seletusi seeneteadlane Kaljo Kask.

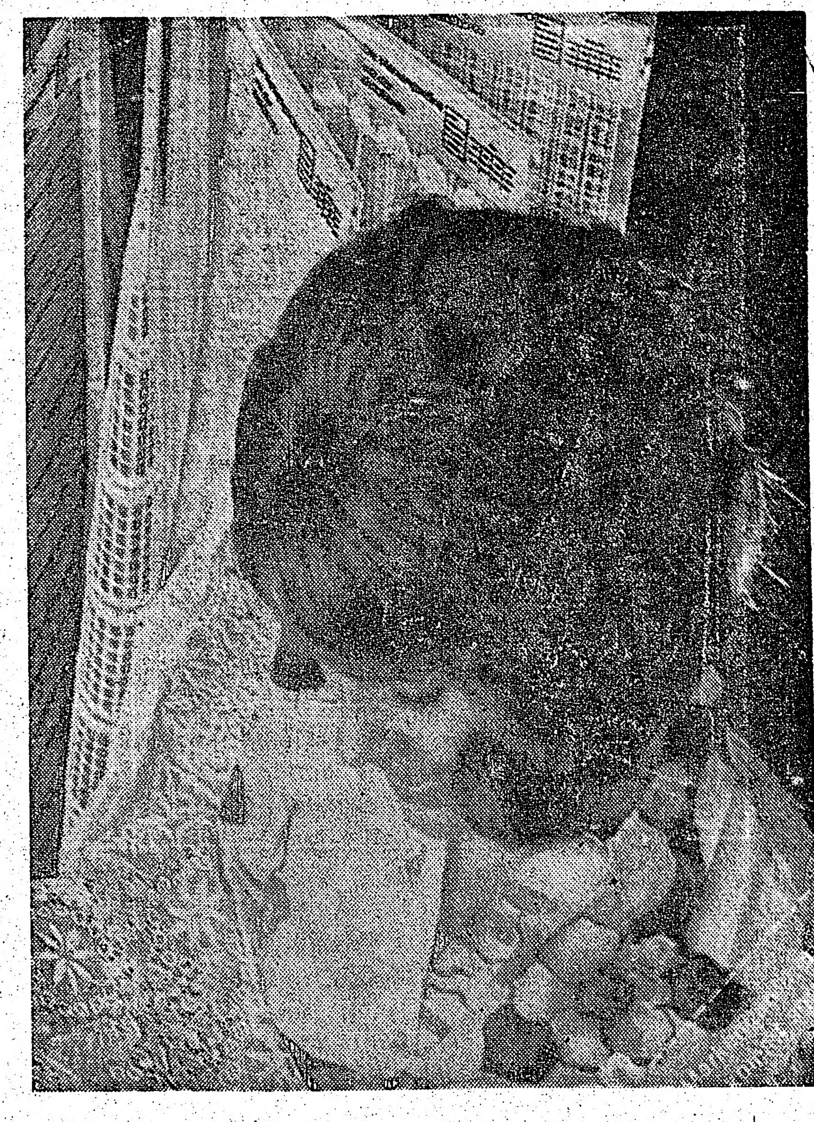

MODERN RUGS Saksa vaipade ja kardinate kaubamaja
162 OAKDALE RD. DOWNSVIEW, ONT. TELEFON 745-0507
DRAPERIISID VALMISTATAKSE KA TELLIMISE PEALE

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

M.T. MANKIN REAL ESTATE REALTOR
MARK T. MANKIN REALTOR
2670A Yonge St. (at Lytton Blvd) Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
TOOMAS MANKIN, tel. 487-4477, kodus 447-2017

Naisseltsi 25. a. juubel

Peetri kiriku seltskondlik ruum oli 6. dets. pidulikus jõuluehtes. Särav jõulupuu, laudadel rõõmaslt leegitsevad küünlad, käbid ja kuuseoksad. Palju sõpru oli kogunenud pühitsema Toronto Eesti Naisseltsi 25 a. sünnipäeva ja jõulupüha.

Seltsi töö kestab tegelikult aasta läbi ja see on mitmepalgeline. Lumi ei ole veel sulanud kui algavad ettevalmistused Jõekääru Laste Suvekodu avamiseks ning päike käib veel kõrgelt kui algab T.E.N.S. „talvine hooaeg", seda juba pikemat aega „Triinu" õhtuga. Kui laseme pilgul saalis ringi käia, siis näeme, et seal istub pr. Schaer, kelle abikaasa oli üks kolmest lapsevanemast (L. Kõva ja E. Varep), kes andsid omad säästusummad, et osta Jõekääru suvekoduks jäätmaa talu, mis asus rahuldavas kauguses Torontost. Seal õiendab agaralt Heljo Novek, kauaaegne seltsi juhataja, kuna Malle Laansoo, kes on olnud aastaid kultuur-ringi juhataja ja juubeliõhtu kava korraldaja, on külmutusega voodis.

H. Novek oma lühikeses avasõnas tänas kõiki tublisid eesti naisis, kes oma panusega olid aidanud kaasa seltsi tööle.

Eriti hea meel on noortest liikmetest, kes on võtnud paljud töökohustused oma õlgadele. Õpetaja Puhm kõneles jõuluvalgusest ja Jumala rahust, mis asugu ka meie südamesse.

Elamuseks oli L. Vohu poolt ettekantud H. Oja luuletus „Jõulune käik". Kuigi kirjutatud 30 aastat tagasi, on see meile ikka uus. Elatanud vanemad ootavad eemal viibivat poega. Lohutust leiavad nad Jumalasõnast. Vanematele tundub nagu astuks jõululaps ise nende majja ja nii on kergem.

Siis esinesid noored. Andres Musta mängis kitarril kaks pala. Norheimide pere oli kohal neljaliikmelisena. Liisa ja Linda mängisid 2 klaveri-duetti.

Hiljem esinesid Linda ja Liisa lauludega ning õde Tiina saatis klaveril.

Marja-Leena Roos esitas viiulil valiku tuntud jõululauludest. Pia Metsala laulis Tiina Norheomi klaveri saatel. Mõnus oli kuulata Rooside perekonna-orkestrit, mille dirigendiks on ema. Siis kogunesid esinejad lavale ja koos lauldi „Püha öö". Tänuks esinejaile jagati shokolaadist jõuluvanu.

Siis ootas kõiki suupistete-laud! Laua juures seisid praegune perenaine Nora Valter keda toidulaua ettevalmistamisel olid aidanud meile kõigile tuntud S. Kolga ja alati abivalmis. H. Kütt. Ajal kui toidu juures mõnuleti laulis T. Norheim kolm laulu — kaks jõulumeeleolulist ja lisapalana kodumaise. Tütar Tiina saatsi klaveril. Oli hubane õhtu.

Pühadetervitusi EKN kaudu

saadavad oma lähematele sõpradele, tuttavatele ja kõigile kaasmaalastele üle maailma ja soovivad kõigi lootuste ja soovide kordaminekut uuel 1980. aastal peale eelmises numbris avaldatute veel järgmised kaasmaalased:

Aarend, Linda (Hamilton)
Hion, Jaan abikaasaga
Matsoo, Arvo
Möller, Ilmar ja Regina (Royal Beach)
Möller, Karl ja Agnes (Royal Beach)

Müügil puhas, pastöriseerimata
MESI
30 Dewson St. (Ossington-College)
Tel. 534-0563
Palume ette helistada

Eesti muinasjuttude helilint

Jõulukuu algpäevil ilmus eesti muinasjuttude helilint, milline on suunatud algkooli ealistele noortele. Helilindil võib kuulda lugusid Emajõe sünnist, Vanemuisest, ussikuningast, Kaval-Antsust ja Vanapaganast jne.

Helilindi valmistamise mõtte algataja ja jutustaja on gdr. Saima Varangu, väljaandja Eesti Gaiderite Kogu Kanada Koondis. Lindi kestvus on üks tund.

Igale eesti hellakesele, hundule, noorele gaidile ja skaudile ning täienduskooli õpilasele on helilint sobivaks kingiks.

Helilindi hinnaks on $5.50 koos saatekuluga. Tellida saab: Maie Kask, 55 Stanland Dr., Scarborough, Ont. M1M 2G5, telef.: 267-8027.

Eesti Gaiderite Kogu Kanada Koondise juhatus

VABA EESTLANE

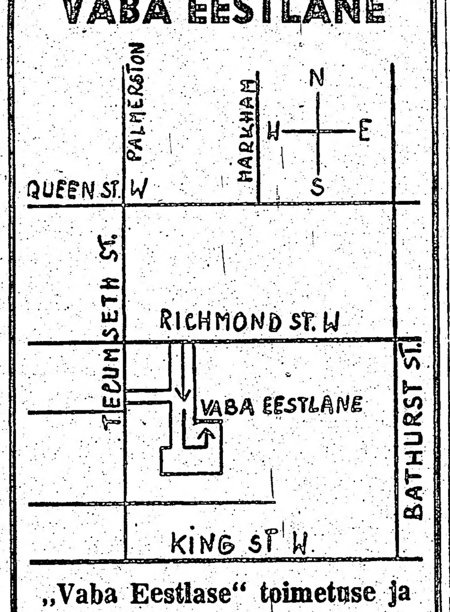

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.
Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675
Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul $3.50
esiküljel $4.—
tagaküljel $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega: Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Abel Lee kunstikommentaar

Austades Wiiraltit

Tähelepanekuid Torontos Hart House'is toimunud näituselt

Mida võib käesolev vaatleja lisada veel kõigile sellele, mida aastate jooksul on Wiiraltist kirjutatud. Võib-olla ainult spontaansed isiklikud kommentaarid, mis mõttesse tulid vaadeldes suhteliselt väikest kogu tema loomingust kunstniku mälestusfestivali puhul Toronto ülikooli Hart House'is, mille suure kannatlikkusega ja tööga oli kokku kogunud ja üles seadnud Eesti Kunstide Keskus.

Muidugi on graafilise kunsti tundjail eriline lõbu uurida Wiiralti tehnilist meisterlikkust graafilise kunsti mitmeil aladel mida ta viljeles ja millel on märgatav osatähtsus Wiiralti suurusel. See osa jääb tavalisele vaatlejale tundmatuks, olles mitte tuttav tehniliste nüansside võluga, kes võib-olla paneb rohkem rõhku Wiiralti loomingu literatuursele ja sümboolsele sisule.

Väljaarvatud Aleksis Rannit, kes Wiiraltit tema eluajal hästi tundis ja kelle Wiiralti töödest inspireeritud luuleloomingut Lydia Vohu hingestatult esitas, jäid sellest püsivalt meelde kaks lauset, mis Wiiralti loomingu vahetus läheduses said elava tähenduse ja sööbisid mällu „toreadoor kes kunagi ei eksinud" ja „aeg oli tema sõber".

Toreadoori eksimatusega töötas ta oma kuivnõela (dry point) loomingu ilma eeljoonistusteta otse plaadile, mis eeldas, et iga joon pidi olema õige, sest parandused metallplaadil ei ole võimalikud. Ka ei ole selletaoline looming võimalik rutates. Iga plaati hoolikalt ja kriitiliselt vaadeldes ei leia me kohta, kus oleks märgata ruttamist või lõpetamatust, vaid tehnika koos tema ainestiku, kompositsiooni ja sisulise olemuse läbi annab loomingule mingi valdava ajatu rahu ilme, mis sunnib huvitatud vaatlejat seisatuma ja süvenema.

Mõned tööd Wiiralti loomingust julgeksin liialdamata nimetada monumentaalseks, nende sisulise tiheduse, lihtsa tõsiduse ja ajatu rahu poolest.

Näitena tooksin Kristjan Raua portree, kus need, kes vanameistrit tundsid vananeva, haiglase ja tagasihoidliku isikuna, näevad hea portreelise sarnasusega, jõuliste silmadega ja respekti sisendava näoilmega eesti kunsti suurkuju. Samuti „Suur tamm", kus viljarikka põllumaastiku ja muinasjutuliste pilvevormidega tagapõhja igiaegne hiigelpuu muutub poeetiliseks runoliseks ajatu püsimise monumendiks. Või ehk „Tiiger", kuninglik ja ristkäpaliselt rahumeelne, vaenutu, kuid mitte alistuv erksasilmaliselt kartmatu. Lisaksin veel „Lapi maastiku", kus naine lapse ja kitsega muutuvad osaks põhjamaa raskemeelses maastikus kirjeldades eksisteerimise tõsidust, mis suletud kolmesse näoilmesse (kits kaasa arvatud).

Samalaadne on küll kogu Wiiralti looming suuremal määral: figuraalne portreeline, kus suujoon kirjeldab enesesse sulgemist, kuid silmad on kui avatud aknad erksasse ja eneseteadlikku sisemaailma, kontrollitud emotsioonidega, kuid alati vaatlevad. Ainult laste portreedes näeme emotsioone, rõõmsaid muigeid, naeratusi ja nuttu ja ka tunnustust Wiiralti erakordsest joonistusandest laste ilmete ja käte kirjeldamisel.

Siinkohal tuleks võibolla lisada tähelepanek, et nagu kõik kunstnikud, on ka Wiiralt uurinud ajalooliselt eelnevaid suurmeistreid. Käte stuudiumid vihjavad Dürerile, varasemad madonnanäod Leonardole, vihjeid on ka El Crecolt, kuid ükski neist ei jätnud jälgi Wiiralt loomingule.

Aleksis Rannit nimetab Wiiraltit halli ja musta meistriks. Seda tähelepanekut kinnitab originaaläratõmmete vaatlus, kus eriti nõeltehnikas harva esineb täismusta, vaid vormid kujunevad väga rikkas skaalas toonides ja teksuurides. Wiiralti tehniliste pinnatekstuuride uurimine oleks tänuväärne lisa meistri loomingu analüüsimisele, kui keegi noorema põlve kunstiteadlasist seda projeti tahaks ette võtta.

Wiiralti peamiselt realismile põhinevas loomingus on aina almatav instinkt fantaasiasse, sürrealistlikku ja sümboolsesse, millistest üldtuntud on „Kabaree", „Põrgu" ja „Jutlustaja". Kuid real keskeas tehtud tõsises loomingus näeme samuti vihjed fantaasiasse mängides pilvedes ja puutüvedes. „Marrakeshi maastikus", „Tiigris" jt. on Wiiralti loominguvahendiks aina olnud vorm erilise rõhuga detailil, ta on ju noores põlves õppinud ka skulptuuri. Värviloomingu vastu ei ole Wiiralt mitte palju huvi tundnud; mis on värvis tehtud on ikkagi koloreeritud looming.

Lõpuks veel sõna käesolevale vaatlejale emotsionaalselt kõige sügavamat mõju avaldanud Wiiralti viimasest teosest. See on pehmelakis teos „Rahutus" (1952), kus kunstnik ilmselt aimas oma elu lõppu. Kas ei ole selles kannatavas näos mitte enam pilk enesekindlalt sissepoole, kontsentreerituna, vaid nägemuslikult otsivana suunatud kaugusesse, meile tundmatusse, olles ka füüsiliselt väljaspool realiteeti, nagu seda vihjab tagaplaani maastik, mis on kristalne, ebareaalne ja mõistatuslik?

Ilse Leetaru esineb WIA galeriis

WIA galeriis, 435 Broom St., toimus „Women in the Arts Foundation, Inc." korraldusel organisatsiooni liikmeskonna väikeste tööde näitus. Sellest osavõtvate seas oli meie kunstnikest Ilse Leetaru. Temalt oli väljas graafiline töö „Lima, Peruu".

PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

ARSTID

ALLAN G. OOLO, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
North Scarboro Professional Centre'is, 3420 Finch Ave. E. (Warden'i juures) Scarboro, Ont. M1W 2R6
TELEFON 497-4802

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

MAARJAMAA kirjastusel ilmunud raamatud müügil Vaba Eestlase talituses

Jüri Uluotsa „Eestlaste lepingud võõrastega XIII sajandil"	2.10
Uku Maasing „Udu Toonela jõelt"	5.25
„ „ „Piiridele Pyydes"	4.20
„poety estoni" — eesti luule antoloogia itaalia keeles	6.30
Kalju Lepik — Death has a Child's Eyes	4.30
Salasoo ja Salo — Välis-Eesti perioodika	2.70
V. Salo — Riik ja kirikud	2.70
Anführung zu der Etnischen Sprach (Esimene katse eesti keele grammatika ja sõnaraamatu koostamiseks H. Stahli sulest aastal 1637)	2.70
Reedik Willem Wilmanni „Valmid"	2.70
H. Salu — Eesti vanem kirjandus	2.70
Blaise Pascal — Mõtted	2.10
Antonio Possevino — Kiri Mantova hertsoginnale	2.10
Arno Vihalemma — Kunstnik eesti kirjanduses	2.10
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.40

MÄRT RAUD
RIIGIEHITAJA
KONSTANTIN PÄTS 1874-1956
Raamat on kauni välimusega, arvukad fotod kirjeldavad seda, mis raamatus sõnadega ütlemata on jäänud. Teos on hea tutvumiseks oma rahva ajalooga. Ka siis kui see ennegi on teada, on selles M. Raual mõndagi, mis seni teadmata ja uus, mille analüüsimisel president K. Pätsi isik ja elutöö veelgi suuremana esile tõuseb.
174 lk. $18.00, postiga $1.00 saatekulu
SAADAVAL VABA EESTLASE TALITUSES

ILMUS — 1978. a. kauneim eestikeelne luuletuskogu
Ivar Ivask
"ELUKOGU"
I. Ivask püsib oma luules tugevate sidemetega Lõuna-Eesti vanemate sünnimullas. Tema nägemuslik luule Soomest, selle shamanlikust soome-ugrilisest tundest ja müstikast, aga ka oma ümbruskonnast mujal maailmas on tunderikas ja tähelepanuerk. Elukogusse on valitud paremik ta varem ilmunud kogudest.
320 lk. Hind $10.00 — saatekulu 50 senti
SAADAVAL „VABA EESTLASE" TALITUSES

Puhast valet sisaldav võrukaelalugu

15.

— Vanaisa on kirglik kalamees. Iga pühapäev istub jääaugu äärel. Võiksin talle viia õngitsemisvahendeid.

Mehed jõudsid pärast lühikest otsimist spordivahendite osakonda. Saadaval oli matkavahendeid, kokkupandav kohmakakujuline ja tumeroheline puldankanuu, kompasse ja soomlastele eriti huvi pakkuv lusika-kahvli-noa-korgitsapurgiavaja kompleks. Viimasel oli nii suur raskus, mispärast ei olnud ime, et kandevahendiks oli kaasas vöö külge kinnitatav plastiktupp. Uhkena omal alusel oli paadi päramootor.

— See näib siin olevat selline tehnikaime, et paremat ei teatagi. Meiegi katsusime neid müüa, aga enamuses tuli tagasi. Ja kui mootor is ei tulnud, siis isiklikke arvamusi tuli selle kohta tagasi palju rohkem. See oli enne kui sina meie juurde tulid, jutustas Lindsten.

Klaasvitriini all oli kalastustarbeid: konkse, õngenööre, lante, plekist spinningu rull, mormüshkasid ja omapärase väljanägemisega talviseid õngi.

— Võta julgesti, ega need palju ei maksa, õhutas Lindsten mormüshkate ostmisega alustanud Vuotilaist. See näitas müüjale sõrmega, et sellest karbist ja teisest, vasaku käe sõrmedega näitas, et nii ja nii mitu. Müüja noogutas ja näis mõistvat, aga ei teinud vähimatki katset kauba välja võtmiseks.

Vuotilainen kordas oma katset kuid samade tulemustega.

— See juudas ei olegi müüja, sosistas ta Lindstenile. — Noogutab aga ei mõtlegi müüa.

— Muidugi ei müü. Sinul tuleb enne oma kauba eest maksta.

Müüja oli juba kummardanud, et midagi paberile kirjutada, mille siis ulatas Vuotilaisele.

— Mine selle paberiga kassa juurde ja maksa seal. Saad kviitungi ja tule siis tagasi kaupa vastu võtma. Siin on raha, ütles Lindsten ja tõmbas mõned rahasedelid nende ühisest rahakotist, kuue küljetaskust.

Vuotilainen eemaldus kassa juurde, mille ees oli juba kümmekond inimest sabas seismas. Viimaks sai temagi oma asja toimetatud ja marssis pitsatiga paperiga kalastusvahendite juurde tagasi. Müüja võttis paberi, võttis siis mormüshkad leti alt väikesest pappkarbist ja laskis ostetud esemed paberist keeratud tuutusse.

— Küll see on kuradi kord kauba tegemiseks! Pole imestada, et sellele süsteemile sabasid jätkub, jõllitas Vuotilainen kui mehed olid tänavale jõudnud.

— Süsteem on muidugi meeletu. See tõesti aeglustab asjaajamist päris mõttetult ja põhjustab palju kolmekordseid sabasid. Esiteks tuleb sabas seista kaubaga tutvumiseks, siis kassa juures maksmiseks ja lõpuks kauba kätte saamisel. Kuid see hullus lööb tõeliselt õitsele toidupoes, kui inimesed ostavad liha või vorsti! Me peame ka seda vaatama minema, et näeksid. Siinsed toiduaineteärid on tõesti vaatamisväärsused, kus igal soome turistil tuleks käia. Kuid ka siia on tulnud mõnevõrra uuemaegseid ärisisustusi ja -masinaid, ütles Lindsten.

Mehed jalutasid pikkamisi tänaval. Vuotilainen seisatus kaubamaja vaateakende ees. Ülikondade ja jalatsite hinnalapid äratasid temas huvi: meeste ülikond 140 rubla, mustad meeste kingad 35. Tumesinisest karedast riidest palitust küsiti 200 rubla. Ta arvestas oma mõttes hindu ja kiirustas siis ligi viiskümmend meetrit edasi jõudnud Lindstenile järele.

— Kas oled vaadanud riiete hindu? Meeste ülikond maksab Soome rahas 700, kingad 175 ja palitu 1000 marka. Ja sellejuures moelt veel missugune!

— Mispärast sa arvad, et meil on siin nii hea äri teha? Pole mingi ime, et saad sellise kõrge hinna mõnesuguste dzhiinide, aluspüksite, rinnahoidjate ja muude riietusesemete eest, kui võrdled neid siinsete toodetega ja nende hindadega. Ime on ainult see, kuidas need hinnad on suhtelised võrreldes palkadega. Tavaline vabrikutööline saab kuus 100 rubla, arst 90—120, õpetaja 80—90, ütles Lindsten.

— Palkadest räägides on täiesti eriklass parteiametnikel, kõrgemail ohvitseridel ja KGB koosseisu kuuluvail. See grupp teenib üldiselt 400—7000 rubla, rääkimata kõrgemaist tippudest, kellest mina ei tea midagi. See eesõigustatud klass saab täiesti erisugust palka võrreldes tööliskonnaga. Kuid neil on lisaks oma erikauplused, kus kaubavalik on tavaliselt parem ja hinnad soodsamad.

— Kuidas kurat? kahtles Vuotilainen. — Kas siin siis ei ole kehtiv samapalgalisus, kus palgavahed peaksid olema palju väiksemad kui meil?

— Kas pean mina sulle olema loengupidajaks? Kui ei usu, siis tee ise selgeks, ega see eriti raske ei olegi.

Sõbrad jalutasid vähehaaval hotelli suunas. Vuotilainen sähvatas äkki Lindstenile:

— Kus su kübar on? See oli alles äsja peas?

— Sul võttis kaua aega enne kui märkasid küsida. Ma müüsin selle.

— Müüsid! Kus põrgus? Siin me oleme ju kõrvuti jalutanud.

— Mitte päris kogu aja. Kui vaatasid seda riidekaupluse akent, siis paar seltsimeest tulid küsima, kas mul ei ole midagi müüdavat. Kuna ei olnud muud sobivat, siis müüsin kübara, et müügikunst ei ununeks, seletas Lindsten ja tõmbas palitutaskust tunnistuseks välja neli kortsunud kümnerublalist.

— Küll sina oled lurjus ärimeheks! Päris keset Nevski inimeste tunglemist. Ja pealegi võtsid seamoodi kõrge hinna sellise vana kübara eest. Sina oled tõeline kapitalistlik riisuja!

— Mitte kusagil keset Nevskit, vaid päris asjalikult kõnniteel. Ega mina neid seltsimehi ei riisunud, päris vägivõimuga võtsid minult kübara ja surusid rahad mulle pihku.

— Pagana loll on käia ilma mütsita. Mul hakkabki pea juba valutama, kuid pole isegi mitte peavalupulbrit kaasas. Hotellis oli küll veidi halb vara hommikul . . .

— Viina puudus, viina puudus! Pole enam kaua aega võetud. Sellise korraliku lõunasöögi järel peaks võtma vahetevahel piki pealelõunat väikseid lisaannuseid. Läheme sinna apteeki aspiriini ostma. Saad vähe esimest abi enne kui pääseme hotelli maitsema lonksu linnupiima.

Nevski teisel poolel oli näha maja seinal tekst APTEKA või vähemalt midagi sinna poole, oli Vuotilainen veerinud võõraid tähti. Inimestega koos suunati minek üle tänava, vaevalt pääsedes musta sõiduauto alt.

— Suuri tööliste juhte sõidetakse alati mustade kinniste autodega, torkas Lindsten kõnnitee servale hüpates.

— Kuidas me peavalurohtu küsime, kui ei oska vene keelt? imestas Vuotilainen.

— Küll nad aspiriini-sõna teavad. Aga seda ei maksa küsida otse nii. Lase mina juhin kõnelemist.

Siseneti apteeki. Maja oli vana ja apteegiruumi esimene ja viimane remont oli ilmselt tehtud maja ehitamisega koos. Rahvast oli palju. Lindstenil õnnestus siiski vedada Vuotilaist vähe kõrvalise leti äärde. Sõbraliku näoga noor naine ilmus leti ette.

— Peavalutabniipõrguliseltetajabvaljuhäälegakarjuma, ütles Lindsten ühe mulinana, aga väga viisakalt tüdrukule. See vastas midagi sama viisakalt, aga sõbrad said sellest sama vähe aru, kui farmatseut äsjast Lindsteni sõnade mulinast.

— Ne ponimaju, ütles Lindsten ja vaatas tüdrukule silma. See seletas jälle midagi, nüüd aeglasemalt.

(Järgneb)

Välja lõigata — kuulutus ei kordu

Välis-Eesti EMP

RAAMATUTE VÄLJAMÜÜK

Tellimised koos rahaga saata VABA EESTLASE talitusse.

Raamatud ja plaadid saadetakse välja Rootsist

Kaul Kadak, Mitme taeva all	$15.—
Ernst Jõesaare looming	$10.—
V. Poska-Grünthal, See oli Eestis	$15.—
A. Rei, The Drama of the Baltic Peoples	$20.—
B. Russow, Liivimaa kroonika	$15.—
Alfred Luts: Heitjuste keerises II	$18.—
Aadu Lüüs, Tartus ja Rootsis	$8.—
Jüri Remmelgas — Tuline värav	$8.—
Jüri Remmelgas — Kolm kuuske	$8.—
Jüri Remmelgas — Igavesti	$8.—
Edv. Oun — Võibolla järgmisel ööl	$8.—
Oskar Angelus — Tuhande valitseja maa	$8.—
Giovanni Guarechi — Don Camillo	$3.—
Oskar Mamers — Kahe sõja vahel	$8.—
Oskar Mamers — Häda võidetuile	$8.—
Märt Raud — Eesti kool aegade voolus I	$8.—
Märt Raud — Eesti kool aegade voolus II	$8.—
Jaan Lattik — Teda ei ole siin	$8.—
Henno Jänes jt. — Maailmakirjanduse peajooni	$8.—
Karin Saarsen — Vallutajad	$8.—
Karl Robert Pusta — Kehra metsast maailma	$8.—
Gustav Suits — Tuli ja tuul	$3.—

Koguteos Eesti riik ja rahvas Teises maailmasõjas

1—10 brosheeritult $65.—
köites $185.—

1. Eesti nagu ta oli	$8.—	6. Surutud vastu seina	$8.—
2. Euroopa kohal	8.—	7. Sõjakäik itta	8.—
3. Punane aasta	8.—	8. Heitluses kahe suurvõimuga	8.—
4. Maa vabastamine	8.—	9. Venelaste teine sissetung	8.—
5 Punavägi tõrjutakse maalt	8.—	10. Võitlus jatkub	8.—

A. Traksmaa — Eesti Vabadussõda	9.—
Marie Under — Stimme aus dem Schatten	$5.—
Oskar Loorits — Eesti rahvausundi maailmavaade	3.—
Gustav Ränk — Vana Eesti rahvas ja kultuur	$6—
Jüri Kalm — A Practical English Grammar	3.—
Karl Aug. Hindrey — Lembitu	$5.—
Gert Helbemäe — Raekooli õpilane	$5.—
Koguteos Laiarööpmeline Soomusrong nr. 2 Vabadussõjas	15.—
Dr. Peter Kleist — Mahamängitud võit	5.—
Eesti Muusika Ajalugu I—IV	$40.—
Ilo Käbin — Maal ja merel	$9.—
Paul Laan — Mõttelend	6.—
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	5.—

EESTI SAATUSAASTAD 1945—1960

6 raamatut brosh. $45.—, köites $75.—, 2 kunstnahast kuliaga köidet.

Üksikult $9.—

1. Rahu vabaduseta
2. Ahastuses Eesti
3. Kommunistlikus haardes
4. Poliitilised põgenikud
5. Ikestatud rahvas
6. Ikestus kestab.

Borgelin, R. G.: Dannebrogi lipu all	15.—
Veski, J. V.: Mälestuste raamat	$6.—
Kann: Prantsuse-eesti sõnaraamat	$6.—
Aren. Lepp jt.: Inimese anatoomia	$11.—
Paloheimo jt.: Avameelselt abielust	$5.—
Tedre: Eesti pulmad, ajalooline ülevaade	5.—
Tammeorg jt.: Eesti ravimtaimed	5.—
Roost: Toalilled	$6.—
Eesti Floora: II osa $9.—, IV $19.50, V $19.50, VII $9.—, VIII $18.—, X $6.—. Ülejäänud osad ilmumisel.	
Vool: Köögivilja kasvatamine	$6.—
Hugo: Jumalaema kirik Pariisis	$6.—
Leho Lumiste: Eesti ajakirjanduse ajalugu	$11.—
Elmar Õun: Meri ja maa — romaan hiidlaste elust	$12.—
Hanno Kompus: Picturesque Estonia — pildialbum inglis- ja eestikeelse tekstiga	$9.—
Eesti lüürika I + II, koost. A. Mägi, 700 lk. eesti luulet, Marie Under jt.	$25.—
B. Betlem: Inglise-eesti taskusõnaraamat	5.—
Rich. Ritsing: Eesti rahvalaulu radadelt, nootidega	5.—
L. Meri: Virmaliste väraval	5.—
V. Vaga: Kunst Tallinnas XIX sajandil	$22.—
B. Kangro: Eesti Rootsis	$40.—
Ruudi Toomsalu: Spordiraamat, Kehalised võimed	6.—
Andres Küng: Mis toimub Soomes?	$15—
Herbert Salu: Porkuni preili	$15.—
Eesti Kunstiajalugu I, 1. köide	$25.—
Eesti Kunstiajalugu I, 2. köide	$45.—
Eesti Kunstiajalugu II	$45.—
Tartu Ülikooli profesorite portreid ja autograafe	$6.—
Villu Toots: Kalligraafilisi etüüde	$11.—
V. Raam: Gooti puuskulptuur Eestis	$15.—
Villu Toots: Eesti kirjakunst	$23.—
Paul Kamm: 13 reproduktsiooni Hiiumaalt	$6.—
Eestimaa, koost. K. Itra	$12.—
Tamara Habicht: Eesti rahvapärane arhitektuur, eesti rahvakunst	$15.—
Helene Kuma: Eesti rahvavaibad	$21.—
A. Mäemets jt.: Eesti järved	$25.—
T. Timm: Võrtsjärv	$18.—
E. Kask: Eesti metsades	$11.—
E. Laugaste: Eesti rahvaluule	$6.—
G. Kristjansen: Eesti raskejõustiku ajalcost	$9.—
V. Miller: Esimesed eesti raamatud	$9.—
Tallinna regatid	$33.—
Pangsepp: Tallinn	$30.—
Salme Masso: Rabaste toite	$9.—

VÄLIS-EESTI EP HELIPLAADID —

EP 713 — Volfgang Pahla: Valsi rütmis kodumaal, Hõissa polka — Batucada, Cavaquinho
EP 714 — Harald Lutterus: Mets mühiseb, Abja Peet — Sõduri truudus, Tiina
EP 715 — Tillu trio: Kojuigatsus, Mu kaunis kodusaar — Merike, Mälestus kodust
EP 716 — Harald Lutterus: Kus pidu iial peetaks — Joo, joo, vennake joo — Krambambuli, Me elu jääb mõistmata aktiks
EP 718 — Hille Ostrat: Lili Marlen, See ei olnud arm — Esmakordselt, Armastuse legend
EP 721 — Hille Ostrat: Pusta fox, Vihmasadu — Su juures, mu arm, oli hea, Vana moosekant
EP 722 — Hille Ostrat: Ma seisan sajus, Surnud lehed — Domino, Ah Juulishka
EP 723 — Tillu trio: Sõbrad, Jää jumalaga — Hõbedane kuu, Unistus
EP 724 — Ramona, Aastate eest — Suudle mind hellalt, Armulaulu viis
EP 1301 — Els Vaarman: Mustlase laul op. Mustlasparun, Habanera oop. Carmen — Õnne ootel, Orjalapse hällilaul
EP 1303 — Naan Põld: Miks sa nutad lillekene, Laula, laula suukene — Kuku sa kägu, Kus on kurva kodu, Kallis Mari.
EP 1304 — Käbi Laretei: Neli rahvaviisi minu kodumaalt, Valss variatsioonidega, Viljategemise laul — Kandle polka, Tants Targa rehe all.
EP 1305 — Rodia Persidsky: Kirjaulaul, Põhjamaalase laul — See oli ilus laul, Mu ukse küljes väike kell
EP 1306 — Eesti hümn, Veel kaitse kange Kalev — Kõik taevad laulvad, Ave Verum Corpus.
EP 1307 — Stokholmi Eesti Meeskoor: Ann oli uhke, Hakkame mehed minema — Meeste laul, Tervitus.
EP 1308 — Alfred Kuus kandlel: Kalamies, Tuljak, Sangaste polka — Torupilli Jussi labajalg, Setu kargus
EP 1309 — Naan Põld: Vares vaga linnukene, Tiideratas — Tere tibukene, Pulmarõõm
EP 1310 — Naan Põld: Nii minä neitonen sinulle laulan, Kun päivä paist — Põhjamaa lapsed, Metsateel
EP 1312 — Stokholmi Eesti Meeskoor: Jõuluöö, täis saladust öö, Üks roosike on tõusnud — Tasa, tasa, jõulukellad, Püha öö
EP 51 — Els Vaarman jutustab oma lavategevusest ja laulab oma tuntumaid palu
EP 52 — Jaan Lattik esitab lühijutluse ja loeb katke romaanist „Teda ei ole siin".
EP 53 — Juhan Aavik jutustab oma elust, Stokholmi koguduse koor laulab.
EP 201 — Alfred Pisuke viiulil: Prelude, Kikka tants — Poéme d'amour, Külakarjase sarvelugu
EP 10 — Reinuvader Rebane, kuuldemäng lastele.
EP 205 — Hille Ostrat: Kaks kollast roosi, Õitsvad sirelid — Manfred Bode: Lullaby of Birdland, Armunud naine.
EP 701 — Vanad Relvavennad: Oli kodu meil, Kaugel, kaugel — Täna me liigume, Meil merivood on vabad
EP 705 — Hille Ostrat — Harald Lutterus: Bel-ami, Portugali pesutüdruk — See on jaanikuu öö, La Paloma
EP 711 Harald Lutterus: Õhtune päike, Seal, kus Emajõgi voolab — Ju laias laanes, Mehhiko teel
EP 712 — Hillar Malm: Mulgimaale, Metsas vaikselt oja voolab — Seal Biscaya lahel, Väike ahvipärdik
EP 717 — Alfred Kuus kandlel: Vengerka, Vanu valsse kodumaalt — Talgu polka, Küla reinlender
EP 719 — Harald Lutterus: Mu meelen kuldne kodukottus, Seal, kus rukkiväli — Möldri neiu maja ees, Mu juurde jää
EP 720 — Harald Lutterus: Kui Kungla rahvas, Kord elas mölder veski peal — Ma vaatsin paadist kiikriga. Mats alati
EP 725 — Hille Ostrat ja Harald Lutterus: Mu ainus maailm, Jonny Guitarr — Hei valerii, Vana jahilugu
EKP 1311 — Stokholmi Eesti Meeskoor: Ma kõndisin vainul, Kaera Jaan — Põhjarannikul (solist Harald Lutterus)
EKP 1313 — Kassari tantsib, mängib ja laulab: Tuljak, Pulgatants — Targa rehealune, Hüppepolka
EP 708 — Hillar Malm: Postipoiss, Hulkuri valss — Süda see ihaldab laineid, Sonny Boy
TEP 101 — Ema süda (Harri Vasar ja lastekoor), Muinaslood (Kalmer Tennosaar) — Vanaema jutustas (Heli Lääts), Üksik majakene põllu sees (A. Rinne).
TEP 102 — Hõissa pulmad (Meeskvartett), Pulmalauas käisid jutud — Konna seiklus (Kalmar Tennosaar), Sääsed (Georg Ots).
TEP 103 — Romantika (Meeskvartett), Tule minu purjepaati (Kalmer Tennosaar), Salaarmastus (Uno Loop) — Romeo (Heli Lääts), Rohelised niidud (Meeskvartett), Shotis matkalaul.
EP 456 — Sõdurilaulud (Harry Verder), Ilmeni ääres, Tuhat tähte — Kaugel Sinust ja kodumaast, Kord võitles.

Ülalnimetatud plaatide hind à $4.—

33 RPM PLAATIDEST SOOVITAME à $8.—

BLP 23 — Jaan Kuusk laulab — On kallis mulle kodupaik, Laev tõstis purjed üles, Mind saatus kaugele, Väike kambrike südames mul, Koduigatsuse laul, Hõbedaselt helgib juuste kuld — Mu meelen kuldne kodukottus, Nõmmeteel, Mustalainen, Tean küllalt Su sõnu, Mult ära küsi, Taamal, kus vikerkaar.
ELP 1001 — Heli Neli — Teeme poppi: Tean küllalt Su sõnu, Laupäeva öö, Tantsi, tantsi, Kord kõndisin, Sinilill, Jukukene, peiu, Ireen
ELP 1003 — Kalju & Tarmo „Sädemed" — Kaugel, kaugel, Kui mina alles, Kord mõtetes, Indias kuu on nii tuline, Metsa läksid sa, Kord elas üks cowboy, Kui Jaanilinnas, Heli hella vellekene, Kalle Kusta, Tule ääres
ELP 1004 — Stereo — „Laulupidu Stokholmis" — Hoia Jumal Eestit, August Torma kõne, Isamaa mälestus, Meie laulame, Kevade marss, Pulmalust, Kannike, Käokene kuldalindu, Ärge unustage laulu — Lintuselle, Missähän maassa, Sind surmani, Kevade tunne, Kuu, Tuljak, Lahkumise laul, Lõppsõna — J. Aro, Veel kaitse kange Kalev
ELP 1005 — Harald Lutterus „Rahvahulgad tulge kokku": Kui on jõudnud sügise, Ulata karikas mulle, Ma istun keldris, Joo, joo — Me elu jääb.. Kus pidu iial peetakse, Krambambuli, Mats alati, Kord elas, Mu meelen, Sääl, kus rukkiväli.
ELP 1006 — Artur Rinne „Laul kenale kodule": Nooruslaul, Õnne kevad, Vilistan ikka, O mia bella Napoli, Neiud, Tasakesi voolab oja — Laul kenale kodule, Kui nutab viiul, Meremees kuival maal, Penni serenaad, Oh kingi mul kodu, Mäepere talgud
LPE 301 — Meremuinasjutt: Prelüüd, Palus pohli punetab (M. Kuut), Meremuinasjutt (H. Tamme, V. Orumets), Armunud mees (H. Sallo), Tantsima (V. Orumets, ansambl Laine), See on mu laul (M. Kuut), — Sa minu kauge kallas (V. Kuslap), Ma pean Sind südamega kuulama (V. Kuslap), Kummutame kuldset kruusi (A. Ots), Lorilaul (A. Rinne), Kasatshok (O. Orumets, ansambl Laine), Roheline taevas (V. Orumets, ansambl Laine).
LPE 302 Ants Eskola „Kalevite Kants": Sõdurid, Tule tantsi, Meremehe polka, Suudluse sünd, Mihkli laat, Mu kevad — Lõbus õllepruulija, Sõduri truudus, Puujala polka, Tipa, tapa, Laisk Toomas, Kalevite Kants

UUTEST HELIPLAATIDEST SOOVITAME:

Stereo EMP SLP 1007 — HÄMARIK — Tiina, Tiina, Tallinna teel, Vana jõgi, Küla pillilugu, Tolu Mats, Vanaema, Vana viis, Öö pime, Taat ära maga — Kingsepa Antti, Naabri Mari, See päev, Kaera-Jaan, Eidekene ketrab, Ühte laulu, Kes võiks tuuleta, Liisu. $8.—, õhupostiga $10.—.
KAS 1007 — stereokassett HÄMARIK, nagu eelmine. $10.—
MILIZA KORJUS 034483 — Gilda aaria, Gilda ja Hertsogi duett (Rigoletto), Elvira retsitatiiv ja aaria (Ernani), Elena bolero (Sitsiilia verepulm), Lakmé aaria — Lucia stseen (Lucia di Lammermoor), Rosina kavatiin (Sevilla habemeajaja), Konstanze'i aaria (Röövimine serailist), Variatsioonid Mozarti teemal, Ööbik. $7.50.
027435 — EESTI ORELID 1 — Tallinna Toomkiriku orel, prof. Hugo Lepnurm — Gabrieli, Martini, Bach, Schumann. $7.50.
St. 03051 — EESTI ORELID 4 — Rõuge kiriku orel, prof. Hugo Lepnurm — Gigult, Bach, Couperin, Reger, A. Kapp. $7.50.
St. 03649 — EESTI ORELID 5 — Suure-Jaani kiriku orel, Rolf Uusväli — Bach, Pasquini, Daquin, Gulain. $7.50.
St. 10 05315 — EESTI ORELID 7 — Tallinna Kaarli kiriku orel, Rolf Uusväli — Bach, Raison. $7.50.
St. 05741 — EESTI ORELID 8 — Kullamaa kiriku orel, prof. Hugo Lepnurm — Rossi, Pachelbel, Buxtehude, Brahms, Rud. Tobias, Mihkel Lüdig, Gade. $7.50.
St. 10 05809 — EESTI ORELID 9 — Taagepera kiriku orel, prof. Hugo Lepnurm — Frescobaldi, Pachelbel, Bach, Händel. $7.50.
St. 10 05313 — EESTI ORELID 10 — Rakvere kiriku orel, Rolf Uusväli — Gigout, Meldelssohn, Brahms. $7.50.
EMP SLP 1011 — PÜHA ÖÖ — Oh sa õnnistav, Üks roosike on tõusnud, Sioni tütar, Jõulukellad, Oh jõulupuu, kuis armsalt vaatad, Püha öö, Ma tulen taevast ülevalt — Stokholmi Eesti Naiskoor ja Stokholmi Eesti Meeskoor, juh. Rein Tubin ja Toomas Tuulse. Stokholmi Eesti Noortekoor ja Viiuliansambel, juh. Jaan Seim ja Alfr. Pisuke, orelil Toomas Tuulse.
EESTI, MU ISAMAA — Eks teie tea, Su Põhjamaa päikese kullast, Suveööl, Veel kaitse kange Kalev, Kantaadist „Minu kodu", Hoia, Jumal, Eestit, Hümn — Stokholmi Eesti Naiskoor ja Meeskoor, juh. Ed. Tubin ja Toomas Tuulse, solist Siegfrid Loor, orelil Sonny Peterson.
EMP SLP 1012 — LAULUSILD Nr. 2 — „Esto-80" laul, Ema roosid, Mu kaunis kodusaar, Vaid minu siiü, Så säg mig . . . Joodel-tüdruk, Nadja teema TV filmist „Tsaari kuller" — Halleluuja, Laev tõstis purjed üles . . . , Ei, me ette tea, Stormiga dag, El Comanchero, My way. Göteborgi ansambel „JÜRI-PEETER".
St. 02817 — EDUARD TUBIN, LAINE METS (klaver) — Sonaat, Süit eesti karjaseviisidest, Neli rahvaviisi minu kodumaalt. $7.50.
LPE 305 — VÕLUVAID VIISE VIISIMAALT — Lapsepõlve kodu, Oh magus arm, Ma kallim üleval, Sööge langud, Hällilaul, Kalurite laul, Üks ainus kord — Kontsert „Massey Hall'is", Torontos 1963 — Kannel, Koitel, Must lind, Üks päev, Ühte laulu tahaks lauda, Mu isamaa on minu arm, Viisimaa sõnavõtt. $7.50.
LPE 306 — TÄHTI ESTONIA TEATRIST — PAUL PINNA — Oh Tallinn kõige kallim, Kulla Aadu jäta lora, Tantsusaalis, Nagu väiksed lapsed, Aasta teisendid, Naine, oh naine — BENNO HANSEN — Tulge siia rahvahulgad, Joonas, Valss operetist „Corneville'i kellad", Valss operetist „Eva", „Kui mu vanaisake . . .", operetist „Linnukaupleja", „Nagu päästu päevalindu . . .", Tulge kokku, Eesti pojad. $7.50.

ESTONIAN VOICE's kvaliteet!

Laulu ja muusikagrupp JÜRI-PEETERS

EMP SLP 1009 LAULUSILD — Nooruse laul, Postipoiss, Viljandi paadimees, La Paloma, Kaugel, kaugel . . . Põhja, valge naine, Perekonna valss — „Viva Espana — Viva Estonia", Susanne, It's Now or Never, Laul tuultest, Jag vill dansa . . . Silverbird. $8.—, õhupostiga $10.—.

LPE 307 — TÕMBA JÜRI — VIISE JA VÄRSSE EESTIST — ALEKSANDER ARDER — See Mäeotsa talu, Merimehe laul, Tuisu-Antsu tuju, Talgud, Kaera-Jaan, Labajala valss — See Saaremaa on . . ., Ligadi logadi, Katsu aga redelita, Keera sina ümber, Küll kurblik on poissmehe elu, Kas mäletad veel Roosike. $8.—
LPE 308 — KAUNIMAD LAULUD — TALLINNA MEESTELAULU SELTS JA TARTU MEESLAULU — Kaunimad laulud, Tervitus, Eesti lipp, Oma saar, Mulgimaale, Hele täht, Lahkumine — Meil alaäärne tänavas, Kevade tunne, Pilvedele, Sõjalaul, Lille side, Isamaa mälestus, Hakkame mehed minema. $8.—
St. 05571 — EINO TAMBERG — KONTSERT TROMPETILE JA ORKESTRILE — Suit balletist „Joanna Tentata". Eesti Televisiooni ja Raadio sümfooniaorkester. Dirigent Eri Klas. $8.—
031221 — EESTI VÄLJAPAISTVAID SÕNAKUNSTNIKKE — Paul Pinna, Aado Hõimre, Imbi Valgemäe, Katrin Välbe, Ruut Tarmo, Ervin Abel, Erich Jaansoo, Karl Kalkun. $8.—
St. 03353 — VELJO TORMISE MEESKOORILOOMINGUT — RAM (Riikl.) $8.—
Stereo EMP SLP 1008 — LEMMIKUD: SUHKUR, SUHKUR — Sääl kaugel, Mehhikos, Suveöö, On kallis mulle kodupaik, See on armastus, Siis jälle ütled mulle, Tean küllalt Su sõnu, Suhkur, suhkur — Meeldiv tants, Rohelised niidud, Poiss ja tüdruk, Jumalaga, Karneval, Kojuigatsus, Valge tuvi. $8.—, õp. $10.—
Stereo EMP SLP 1010 — ELA JA LEEGITSE — Valdek Jürisoo, bass, Sonny Peterson, orel ja klaver, Asa Lännerholm, harf, EELK segakoor juh. Jüri Raid — Ela ja leegitse, Suur Jumal, Jehoova koja õued, Säravaim täht, Kõnnin metsas, Kohiseva jõe taga — Tehkem avaraks võlvid, Elu on võitlus tormisel teel, Largo Religioso kantaadist „Jesaja kuulutamine", Loo mulle, Jumal, üks puhas süda, Kurbus. $9.—
C 60-07809 — APELSIN, populaarne laulugrupp Tallinnast — 14 lugu — Wester, Jambolaya, Capri saarel, Roosi, Rahvamatk, Purjed — Suupillilugu, Tuukri laul, Hommik keskturul, Hop-hopp, Armuröõm, Kaks punast huult, Igatsus, Suvepäeva rock. $10.—

Soovitud raamatud ja plaadid palume allakriipsutada

HINNAD KOOS SAATEKULUDEGA.

Tellimine saata:

„Vaba Eestlane", P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.

Minu aadress .....

.....

.....

Tasun siinjuures raamatud ja plaadid kokku $..... .....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 27. detsembril 1979 — Thursday, December 27, 1979

KIREV MAAILM

NEW YORK — Sadamatööliste unioon „juht ja käsutaja" Brooklynis Anthony Scotto on kohtu all altkäemaksude võtmise ja väljapressimise pärast. Ta on kadunud Maffia-mehe Albert Anastasia sugulane. Scotto „ostis" kallihinnalise East Side luksus-korterimajas 13% osatähti, makstes ainult 26 dollarit ja sai pealekauba seal tasuta korteri. Taolisi tehinguid on tal arvukalt ja kõikide nende kohta ta on kaotanud dokumendid ja tshekid. Scotto tunnistas kohtus, et ta on andnud kuberner Careyle ja Mario Cuomole valimisteks 75.000 dollarit sularahas.

NEW YORK — Ühele New Yorgi linnaarhitektile maksti 650.072 dollarit uurimise eest, kus oli küsimusteks: kas inimestel on kalduvus kolida välja majadest, kus on rohkem kuritegevust ja teiseks kas inimesed kardavad vandalismi seal rohkem, kus on arvukamalt teismelisi noori. Kuna algatusvõimeline arhitekt pidas seda summat antud uurimiseks liiga väheseks ja nõutas veel lisatoetust, saades esimesel korral 43.481 ja teisel korral 69.529 dollarit. Aruandest ei selgu kas soovitud vastused saadi.

NEW YORK — Esimest korda Põhja-Ameerikas kasutati kunstlikult tehtud verd inimpatsiendi juures. Seda ainet nimetatakse Flusol'iks, ja on aidanud paraneda haigel, kes kannatas akuutset aneemiat. Kunstlikku verd kasutati ühe 67-aastase Jehoova Tunnistaja liikme juures, kes usulistel põhjustel ei saa lubada vereülekannet. Kunstlik veri on flurokarbooniline aine, mida on Jaapanis juba 50 õnnetusjuhtumi puhul kasutatud.

STOKHOLM — Iga teine õpilane gümnaasiumis vajab lugemis- ja kirjutusõpetust. Seda näitab uurimus, mis on teostatud Vasalundi koolipiirkonnas.

LONDON — Inglise ajakirjaniku silma torkas harukordne kuulutus ühe maakaupluse aknal: „Müüa kasutatud hauakivi. Hinnaalandus Perkin-nimelisele isikule".

TEL AVIV — Iisraelis on loodud uus parempoolne erakond, mis kujuneb äärmuslikumaks Iisraeli poliitikas. Uue erakonna programmis toetatakse juudi uusasunikke araablaste maa-alal, mis tegelikult on okupeeritud maa.

MADERA — Üks vanglaametnik Californias oli eriti puhtusenõudlik hoonet puhastades. Ta kasutas tolmuimejat selleks, et läbi väikese augu vangla narkootika osakonnast välja imeda marihuaanat.

NEW YORK — Ameerikas on kiiresti suurenemas tööstusjuhtkondade suhe võrreldes töölistega. Kui aastate 1970 ja 1978 vahel kasvas tööliskond 18%, siis administratsioon kasvas kolm korda kiiremini ehk 58%.

BONN — Karvane välimus on Ameerikas juba väheseks jäänud, kuid Lääne-Saksamaal on see veel suurmood. Seetõttu on liberaalseid sakslasi pahandanud uus korraldus tuletõrjele habemete mahaajamiseks ja juuste kärpimiseks. „Karvased tuletõrjujad" on nimelt tihti oma habemete või suurte juustega võtnud tuld. Korralduse andjad ütlevad, et habeme- ja juuksekarvad võivad pealegi kergesti ummistada suitsumaske. Esimesena läksid Saksamaal „kääride alla" Frankfurdi tuletõrjujad.

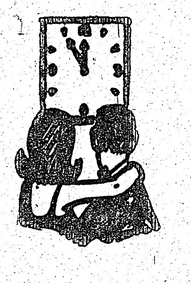

T.E.S. Lasteaia jõulupuu üheks kava osaks oli jõuluevangeeliumile põhinev näidend, kus tegelasteks olid karjased, Maria ja Joosep, ja väga arvukalt säravas rõivastuses ingleid. Pildil vaade tegelaskonnale.
Foto: Vaba Eestlane

Uus teos prof.dr. Võõbuselt

Oktoobris ilmus trükist prof. dr. Artur Võõbuselt ulatuslik teos pealkirjaga: The Didascalia in Syriac, kokku neljas köites, milledest kaks sisaldavad süüriakeelset originaalteksti ja kaks ingliskeelset tõlget ja kommentaare. Tegemist on siin ühe vana ajaloolise allikaga, mis kirjutatud varsti pärast aastat 200 p. Kr., koostatud kusagil Süüria ja Mesopotaamia ääremail.

Ajalooliselt on sellel igivanal dokumendil suur tähendus, kuna see tuleb alalt, mis vaimu- ja kultuuriloos geograafiliselt tähtis, kuid mis allikate puudumise tõttu jäänud tundmatuks. See vanakristlik dokument lubab lähemalt pilku heita alale, kus ristlesid mitmed vaimlised voolud, nii semi mõjud Palestiinast, kui ka pärismaised Mesopotaamiast ja hellenistlikud Antiookiast. Kuna ei ole teist sellesarnast allikat, on see Lähis- ja Kesk-Ida varase vaimuloo kujunemise seisukohalt asendamatu.

Selle teadusliku projekti lõpuleviimine on nõudnud üle 40 aasta, kuna autor on selle tööga alustanud juba kodumaal.

Teoses on talletatud palju senitundmatuid dokumente. Sellesse pandud vaevast kõneleb juba asjaolu, et teoses on üle 10.000 viite andmetega, mis ammendatud allikatest paljudes idamaade keeltes.

Suurem osa käsikirjadest on autor avastanud oma otsingutel mägestikus, mis kannab Tur Abdini nime ja asub Vani järve piirkonnas Ida-Türgis, Armeenia ja Pärsia vahel.

Kõige väärtuslikumad on päevavalgele tulnud Zafarini kloostris, mis on ainuke kloostritest kogu Mesopotaamias ja Süürias, mis on hävingute tormid üle elanud. Selle kindlusetaolised müürid on kaitsnud ka kirjanduslikke aardeid, mis sisaldavad palju selliseid, mida ükski teadlase silm ei ole näinud.

Teised on autor avastanud kloostrites, kirikutes ja erakätes Liibanonis, Palestiinas, Süürias, Iraagis ja Iraanis.

Teose väljaandjaks on Louvain ülikool Belgias ja see on väga esinduslikul kujul, kuigi see on hinnalt väga kalliks kujunenud. ($225). Belgia Kuningliku Akadeemia liikmena on autoril see eelis, et tänapäeva trükikulude juures tema teos sellisel kujul võis ilmuda.

Teoks on saanud järjekordne panus eesti teadusele. Tuleb väga kõrgelt hinnata, et prof. A. Võõbus on võinud ajaloo allikaid sellisel viisil rikastada.

VES

Poolsada hundut ja skauti Torontost Rootsi „Vikerkaare" laagrisse

Eesti Skautide Malev Kanadas annab oma ringkirjas edasi Skautide Vanematepäeva tervituse noortevanemaile, tervitab Toronto „Lembitu" lipkonda tema 30. aastapäeva puhul ja annab informatsiooni Rootsis Ülemaailmsete Eesti Päevade ajal toimuva maailmalaager „Vikerkaare" kohta. Ringkirjas mainitakse, et esialgsete andmete järele sõidab laagrisse umbes poolsada hundut, skauti ja nende juhti.

Ringkirja kohaselt on skaudi hoolsusdiplom antud Juhan Lindaule, Peeter Lindaule (mõlemad Toronto Viking), Andres Looritsale ja Peeter Lõugasele (mõlemad Toronto Lembitu). Skautmasteri väitekirja kaitsmise õigus anti Toomas Sepale (Toronto Lembitu).

Venelased suurendavad invasiooniväegesid Afganistanis

WASHINGTON — Ühendriigid avaldasid N. Liidu valitsusele valju protesti lennu teel suurte sõjaväeüksuste toomise pärast Afganistani. Ühendriikides kalkuleeritakse, et venelased on toonud Afganistani 6500 sõdurit, kelledele liituvad varem kohale toodud tuhanded sõjalised nõuandjad, tehnikud, lendurid ja instruktorid. Ühendriikide valitsus süüdistab venelasi teise riigi sisemistesse asjadesse sekkumises.

Massimõrvar Pol Pot kõrvaldati

WASHINGTON — Kambodzhast saadud teadete kohaselt Kambodzha terrorist ja massimõrvar Pol Pot, kes seni juhtis Tai piiri ääres talle truuks jäänud kommunistlikke väeosi oma juhipositsioonilt kõrvaldatud ning asendatud tema abilise Khieu Smapan'iga. Pol Pot'i rezhiimi kukutasid teatavasti maale tunginud Vietnami okupatsioonüksused, kes upitasid võimule neile truu nukuvalitsuse, kuna Pol Pot oli oma pooldajatega ja oma vägede riismetega sunnitud põgenema Kambodzha loodepiirkonnas asuvate mägede rajooni.

Stipendiumeid Els Kaljot-Vaarmani Sihtkapitalist

Eesti Kultuuri Koondise Toimkond teatab, et Els Kaljot-Vaarmani Sihtkapitali stipendiumidele kandideerimise tähtpäevaks on määratud 21. jaanuar 1980. Otsus antakse teada EKK aastapäeval, 17. veebruaril 1980.

Sihtkapital on moodustatud abikaasade Erich ja Els Kaljoti korrespektiivse testamendi, mis tehtud 10. sept. 1965, eeskirjade kohaselt. Sihtkapitali eesmärgiks on stipendiumide abil toetada eestlasi, eriti noorsugu, muusika ja teatrikunsti viljelemisel. Sihtkapitali valitseb Eesti Kultuuri Koondise juhatus või selle õigusjärglane.

Kandideerijail palutakse lisada lühikesed eluloolised andmed koos ülevaatega õpinguist ja senisest tegevusest ülalnimetatud aladel ning milleks soovitakse stipendiumi kasutada. Sooviavaldused saata aadressil: Eesti Kultuuri Koondis, Kultuurifond, Box 657, S-101 29 Stockholm.

EKK KULTUURIFONDI TOIMKOND

Eesti teoseid Rochesteri raamatukokku

ROCHESTER (VE) — Rochestei, N.Y. eestlaste poolt annetati Rochesteri pearaamatukogule professor dr. A. Võõbuse „Studies in the history of the Estonian people" esimesed 3 köidet, Arved Viirlaid „Graves without crosses" ja Evald Uustalu „For freedom only". Nagu teada, käsitab dr. Võõbuse raamat Eesti ajalugu kaugest minevikust alates, kuna aga Viirlaid ja Uustalu oma raamatutega teevad Ameerika publikule kättesaadavaks ühe osa masendavaid sündmusi, mis eesti rahvale osaks said II maailmasõja ajal.

Raamatukogu ajalooosakonna juhataja Winn McCray'ga oli Rochesteri eestlastel Abel Pintsoni kaudu juba hea kontakt kaumeat aega. W. McCray tutvus põhjalikult dr. Võõbuse raamatutega ning on omalt poolt andnud teosele austava hinnangu. Uustalu „For freedom only" käsitab Soomepoiste ajalugu ja saab ka omale auväärse koha ajaloo raamatute riiulil. Üleantud Arved Viirladi „Graves without crosses" ei ole esimene Viirlaidi teos Rochesteri raamatusõpradele, sest kohalike eestlaste poole on mitmed eksemplarid käibele lastud.

Üllatuseks oli, et raamatuid oli vastu võtma tulnud peaaegu kogu raamatukogu juhtkond, eesotsas direktori Linda Bretz'iga. Veel olid kohal abidirektor William Cox, ajalooosakonna abijuhataja Thomas Bolkan ja public relations direktor Alan Kusler. Eestlaste poolt olid raamatute üleandjateks Aino Turu, Lisa Pintson, Erika Randmere ja Abel Pintson. Kõik daamid olid riietatud nägusatesse rahvariietesse. Raamatukogu fotograaf jäädvustas kogu tseremoonia pildis raamatukogu arhiivi jaoks. Raamatute siseleheküljele trükitakse annetaja nimi: The gift of Estonian people in Rochester, N.Y.

Dr. Võõbuse raamatud on muretsetud Rochesteri eestlaste poolt ühiselt kogutud summadest. Teised raamatud aga olid üksikinimeste isiklikud annetused eestluse nimel: „Graves without crosses" Aleksander Kivi, Penfield, N.Y. ja „For freedom only" Hannes Oja, Vaba Eestlase toimetaja Torontos. Tubli tänu lahketele annetajatele!

Sündmuste kalender

© Esmaspäeval, 31. detsembril Eesti Majas uueaasta vastuvõtu ball.

Riin Rivanool

Vanaaasta õhtu

Minul vahest tulevad sedamoodi äkitselt head mõtted pähe. Seda nimetatakse inspiratsiooniks ja see võib sul peale tulla nagu Püha Vaim kõige kummalisemas kohas ja kentsakamas olukorraski.

Nõndasi juhtus, et ühel kuuvalgel ööl just siis, kui kõik korralikud inimesed unerüpes mõnulevad, ujus vist kuu meie akna tagant mööda ja pani mu pähe ühe sellise inspiratsiooni, mille kohe välja pidin plahvatama:

„Aadam, sina magaja mees ja kallis abikaasa — tänavu teeme teisiti!"

Kuna Aadam oli nii rohkem sellises olukorras, et teda ükski vägi sel kella ajal üles ei oleks raputanud, siis pidin selle uudisega hommikusöögi ajal samas stiilis uuesti välja tulema.

„Aadam, armastatud abikaas, täna öösel pandi mulle selline erakordne mõte pähe — kuula nüüd hoolega — et ärme me tänavu lähe üleüldse ega ülepea vanaaasta ballile, vaid veedame selle müstilise õhtu kuskil vaikses paigas ja hoopis kahekesi. Sõpradele võib ju öelda, et oleme kuskil Lõunamere saarel, aga tõepoolest kaoksime hoopis maale, lumisesse metsa, teeksime lõket, keedaksime kakaod ja kõrvetaksime orgi otsas vorste või istuksime niisama toas kaminasoojas, kasehalud praksumas. Ja kui sina, minu prints, autosohver ja sarvedeta sarvik mind tõeliselt armastad, siis ütled sa selle peale selgesti „jah" ja siis . . ."

Aadam oli nõus. Mul on selline kuri kahtlus, et ta isegi ilma armastuseta nõus oleks olnud, aga mis sest.

Nõnda siis ei olnud meil vanaaasta lõpuga ega uue tulekuga mingit muret, et kas on kleiti selga või kinga jalga panna, kas juukselõikaja juurest selleks õhtuks vastuvõtu-tund varakult välja kaubeldud või Aadama smoking koos särgiga puhastusse viidud on.

Mitmed head sõbrad kutsusid küll selleks õhtuks kambalisiks, lauakaaslasiks või muidu kodukülalisiks, mille eest me ainult tänada ja salapäraselt naerata-da suvatsesime.

Kui siis see kallis õhtu kätte jõudma hakkas pidid minul need head ja paremad road ja Aadamal shampusepudel pakittud olema, et oma suurpeole maavaikusse, uueaastaöö müstikasse reisi alustada, aga Aadam oli pudeli ostmata unustanud ja minul jälle — tõesõna — aega mitte terakestki ei olnud, et pärast seda suurt jõulust vaaritamist nüüd jälle uuesti pidusöökidega otsast alata oleks saanud. Pealegi — vaid kahele inimesele . . . Aga mõni vorstiõik ja purk heeringaid ikka oli, nii et hakkama oleks sellegagi saanud ja veinipudeli leidis austatud abikaas kaasavõtmiseks ka.

Aga siis hakkas mul sedasi nagu kõhe, et „kuidas me nüüd ainult nii kahekesi ja alati on uusaasta ikka sõprade seltsis ja suure tralliga vastu võetud ja mine tea, ehk hakkab viimaks lund sadama ja matab teed hange . . ." mille peale Aadam kinnitada teadis, et selgest taevast ei ole mingit lumesadu vaadata ega oodata ja läheb sõiduks lahti.

Kui ma siis nii pool venitamise moodi seda väljasõitu seadsin, siis, just siis helises telefon. Orukeste Oskar oli teises otsas ja Aadamale tema nõndasi pajatas:

„Tead, mul naisel haigus kallal, värinad ja võdinad jooksemad kehast läbi ja palaviku lõi kõrgele üles — ei saa minna. Ole meheks, võta oma Riin käekõrvale ja minge teie! Paha on, kui lauda jäävad tühjad kohad, kõik oma semud koos ja kuidas seda asja muidu enam nii hilja korraldada saaks."

Aadam kohe vastuvaidlema: „Kus sa saad, ei ole naisel kleiti ega soengut . . ." aga õnneks jõudsin ka ise vahele ja korraldasin selle asja kenasti ja kiiresti ära.

„Kleit saab muretsetud, mul üks vana vähe kitsavõitu kapis, sellel arutan ühelt küljelt õmbluse lahti, nii et lõhe ulatub puusani ja teiselt poolt lõikan slitse põlveni — moodne mis hirmus! Juuksed on sedasi, et uued kestvuslokid ja puha segamini — saab afro-soeng ja see on ka väga moes ja vahva."

Aadama suu jäi ammuli. Kunagi, no mitte kunagi kohe „pole õieti midagi selga panna" ja nüüd äkitselt vanaaasta õhtuks on tema Riin nii lõpmatult leplik ja kõigega rahul. Ja milline kokkuhoid: kleit ja kingad ja õhtukott jäid ostmata, ballisoeng tegemata ja mis peaasi — jorinad jorisemata! Aga näete, ka nii saab hakkama!

Meid võtab vastu lõbus sõpradering ja laul käib üle kõige. Shampus vahutab üle klaasiääre, õhupallid lendavad lae alt ja Aadam mässib oma naise keerlevasse serpentiiniribasse.

„Head uut aastat!" soovitakse siit ja sealt, sõpradelt, tuttavatelt ja päris võõrailtki. See on juba selline lahkuse öö, rõõmus õhtu.

Kõik on just nii, nagu on olnud vanaasta õhtud ennegi.

Ka teile, minu lugude armastatud lugejad, samad soovid nagu palju kordi varemaltki:

HEAD UUT AASTAT! ÕNNELIKKU JA RÕÕMURIKAST AASTAT!

Lahkus N. Liidu Kirjanike Liidust

MOSKVA — N. Liidu tuntumaid kirjanikke Vassili Aksionov teatas avalikult, et ta astub välja N. Liidu Kirjanike Liidust, protesteerides sellega liidu juhatuse vastu, kes ei taha tagasi võtta kahte noort kirjanikku, kes heideti liidust välja tsensuuri vastu protesteerimise pärast. Noorkirjanikud Jevgeni Popov ja Viktor Jerofejev heideti Kirjanike Liidust välja pärast seda kui nad nõudsid koos 21 teise kirjanikuga võimaluste andmist tsensuuri poolt kõrvaldatud tööde avaldamiseks koguteosena.

Nalja

Naine teatab politseijaoskonnas, et tema mees on kaduma läinud. Ametnik küsib mehe tunnusmärke.

„Noh, ta oli 5 jalga 4 tolli pikk, pealagi oli paljas nagu kaalikas, mõlemad silmad vahtisid veidi kõõrdi, ta lonkas parema jalaga, nina oli joomisest punane . . . Ah, teate, härra politseinik, mis tast tühjast ikka otsida!"

wintario

20. detsembril peetud Wintario loosimisel langesid neli 100.000-dollarilist peavõitu pileteile nr. 013104. Neli 25.000-dollarilist võitu langesid pileteile nr. 036033, neli 25.000-dollarilist pileteile nr. 342122, neli 25-dollarilist pileteile nr. 047711 ja viimased neli 25.000-dollarilist võitu pileteile nr. 783360. 1000-dollarilised võidud langesid numbreile 19801, 100-dollarilised numbreile 7864, 10-dollarilised numbreile 570 ja tasuta pileti-raamatu võitsid numbrid 85.